

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 38.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1909.

Leto XXII.

Odločnost in samostojnost.

V politiki je treba previdnosti. Nedosegljivih reči se ne sme zahtevati, neizpeljivih ne obetati. Gorje, kdor žuga, česar ne more izpolniti. Cel svet se mu bo smejal. Naši liberalci imajo to neumno sego, da govore časih krvoločno o nasprotnikih, kakor bi jih hoteli žive pohrustati; ko pa pride do resnosti, da bi bilo treba pokazati se v dejanju, pa omahnejo brez poguma, kakor pijanec pozabi na vse svoje grožnje, ki si jih je izmislil v pijanosti, ko se iztrezne.

Vendar pa je poleg previdnosti treba tudi odločnosti. Kadar se pokaže, da je kaka reč neobhodno potrebna, mora biti tudi mogoča. Takrat se politik ne sme ustrašiti nobenih težav. Junaško naprej, velja ob takim slučaju. Morda ne doseže sam, kar je nameraval, morda pade, a brez dvojbe odrobi nekaj skal, da je tistim, kateri gredo za njim, ložja pot in da oni tembolj gotovo pridejo do cilja. Če pa zmaga, je z enim junaškim naskokom dosegel več, nego bi se bilo s tako imenovano previdnostjo doseglo v dvajsetih letih. Nikoli ne bomo pozabili tako značilnega izreka našega dr. Šusteršiča, ki je pri nekem shodu naših zaupnikov dejal: »Časih je kaplja odločnosti več vredna kot cel škač modrosti«. V teh besedah se kaže cel naš voditelj. In tudi besede, ki jih je izpregovoril drug slovenski poslanec v državni zbornici, so znamenite, ko je dejal: »Kadar se gre za neobhodno potrebne reči narodu, je treba zastaviti vse na eno karto!«. Tudi te besede so pravzaprav samo drugače izraženo dr. Šusteršičevo geslo.

Zgodovina naše politike, kar jo krmarji ta naš voditelj, je pa tudi izkazala, da se je drži on in naša stranka tako, da vzbujajo strah pri nasprotnikih in občudo-

vanje pri nepristranskih opazovalcih. Mi hitro živimo in le preradi pozabimo, kaj in kako je bilo, ko je stopila mlada krščansko-demokratska naša stranka prvič na plan. Zdaj je v kranjski deželi večina naša, zdaj je na slovenskem Štajerskem po našem zgledu pomeđen liberalen prah, zdaj se tudi solnčna Goriška sveže in samozavestno pripravlja, da pokaže to, kar je Kranjska in slovenska Štajerska že pokazala. Deželni zbor kranjske dežele se snide danes in z njim večina ljudskih poslancev. Ne pozabimo, da ni bilo vedno tako. Pomnimo še Hajnove čase, ko je kruti bič zvezanih liberalcev in Nemcev mahal po nas, ko sta kanclija in liberalni škric vzajemno bila po nas, naših somišljenikih in naših podjetjih. Izpod Hajnove krute roke, izpod neznosnega nemško-liberalnega jarma nas ni rešila ne sladkobesedna modrost, ne cincasta in cagava previdnost, marveč samo krepka odločnost. Tista kaplja odločnosti je zmagala! Oj, čuli smo tudi takrat modrih in previdnih besedi. Lepih naukov nam je zvenelo na cente na ušesa. »Kaj pa, če ne bo nič uspehov. Kakšne bodo posledice! To je prehudo. Mirno, krotko, potrpežljivo.« Tako so govorili ljudje, ki so z modrostjo zakrivali pomanjkanje poguma in pod tvrdko previdnosti oznanjali strahopetnost.

Ob otvoritvi deželnega zbora se nam zdi potrebno obnoviti te stare spomine. Pravzaprav bi morali biti še sveži v našem spominu, saj je komaj par let, kar se veselimo zmage, toda, kakor smo že rekli, mi hitro živimo in le preradi pozabimo na to, koliko so trpeli drugi za nas, da so nam pripravili to, kar imamo. Hvaležnosti naši voditelji ne zahtevajo. To pa pač smejo zahtevati, da se njihova izkazana politiška načela vpoštevajo in da tudi boječne natore zamenjajo svojo preveliko modrost z odločnostjo, kadar je treba.

Naši poslanci se bodo pod starim izkušenim vodstvom brez dvojbe držali tega, kar se je tako izvrstno izkazalo. Kar je treba, za to v boj z vso odločnostjo. Pri tem naj pa še eno reč povdarjamo, ki so jo tudi naši poslanci doma in na Dunaju dosledno izvrševali. Postave si so dajali sami po načelih in programu naše stranke in si jih niso pustili dajati ne od vlade, še manj pa od nasprotnikov. Gorje politiku, ki se vprašuje: kaj bo pa nasprotnik rekel! Gorje, kdor se ustraši vpitja nasprotnikov in se uklone njihovemu kriku. Pravi naš somišljenik se vprašuje edino in izključno le, kaj bo v prid slovenskemu ljudstvu. In na to si ne da odgovarjati od nasprotnikov kakor smo že rekli: Sam nosi postavo zase v svoji duši. Vse take stranke so slabotne in brez veljave, ki se ne drže tega. Poglejmo nemške krščanske socialce. Po vetru, ki ga jim pišejo nemški liberalci in nacionalci obračajo plašč; izgubili so svojo lastno postavo in nevede si puste komandirati od nasprotnikov. Taka je tudi z raznimi strankami, ki hočejo biti socialne, glede na socialne demokrate. Za njimi gredo brez lastne razsodnosti, seveda sebi v zasmeh in gotov propad.

Naša stranka neče kreniti na to pot. Samostojna ostane in odločna. Prepričani smo, da bodo naši deželni poslanci to pokazali tudi v sedaj otvorjenem deželnem zboru.

Političen pregled.

ZASEDANJE DEŽELNIH ZBOROV.

Zasedanje deželnih zborov se je pričelo 16. septembra. Radi obstrukcije v državnem zboru je vlada nekaj časa premišljevala, ali bi jih sklicala ali ne, vendar se je konečno odločila, da jih skliče. Dne

16. septembra je pričel zborovati nižje-avstrijski, štajerski, solnograški, predarlski, gailiški, tržaški, istrski in dalmatinski deželni zbor. Češki in moravski deželni zbor bo sklican 21. septembra, kranjski deželni zbor pa 23. septembra. Tudi ostali zbori bodo sklicani s tekom tega meseca. Zborovanje deželnih zborov je menda velikega pomena za usodo državnega zbora. Kranjski deželni zbor bo zato sklican 23. septembra in ne 20. septembra, ker se vlada boji, da ne bi deželni zbor dal 20. septembra ob obletnici narodnih žrtev, povoda do večjih demonstracij.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Vlada upa, da so imele konference ministrskega predsednika z nemškimi poslanci na Češkem in s češkimi strankami ta uspeh, da se bo deželni zbor otvoritev češkega deželnega zbora srečno pričela. Odbor, sestavljen od ministrskega sveta, dela že načrte, katere bo vlada predložila češkemu deželnemu zboru, da jih reši. — Z ozirom na delovanje deželnega zbora so priredili češki poslanci svoja posvetovanja. 14. septembra je zboroval mlado-češki klub, 13. septembra so imeli sestanek češki radikalci, ki so protestirali proti Bienertovim konferencam. Poslanec Choc je rekel, da je sprava med Čehi in Nemci mogoča le na podlagi češkega deželnega zbora in da češki narod ne mara prositi za nobeno spravo, ker če deželni zbor ne bo deloval, tudi državni ne bo. Tudi nemški poslanci so zborovali ter je prišlo do zaključka, da naj češki deželni zbor le zboruje. Če se ne bo ugodilo njihovim zahtevam, hočejo pa pozneje zopet obstruirati.

DELOVANJE DRŽAVNEGA ZBORA.

Ministrski predsednik se je pogajal z agrarci, da bi zvedel, pod kakimi pogoji bi ti dopustili redno delovanje državnega zbora. Gre se za neke trgovsko-politične postavbe, zlasti pa za trgovske pogodbe z izozemstvom, katerim so agrarci vseh dežel, med njimi tudi naši poslanci, nasprotovali. Bienert se je posvetoval tudi z jugoslovanskimi poslanci in z onimi poljske ljudske stranke, da bi zvedel, kake koncesije hočejo za to, da nehajo z obstrukcijo. Bienert je prišel v dotiko tudi s slovenskim poslancem Hribarjem, ki je izjavil, da so liberalni poslanci za časa klerikalne obstrukcije lojalno podpirali vlado.

SHOD POLJSKE LJUDSKE STRANKE, prirejen v Krakovu, je izrekel voditelju stranke, poslancu Stapinskemu, zahvalo za njegovo energično postopanje proti nemško navdahnjeni vladi, ki se kaže v jezikovnem sporu na Češkem in na Nižjem Avstrijskem, v imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko in v boju za enakopravnost avstrijskih narodov. Kaj pomeni dosedanja taktika poljske ljudske stranke, je razumljivo, ako se pomisli, da je bila ob času obstrukcije ta stranka edina, ki je rešila vlado.

Vladni listi so hipoma utihnili o notranjepolitiškem položaju, nič več ne pi-

šejo, kako trdno da stoji sedanja protislovanska Bienertova vlada št. II. Pozornost od Bienertove vlade obračajo tako, da se pečajo z ogrsko krizo, z odstopom ogrskega ministrstva, o sporih med ogrskimi ministri in poročajo o zasedanju deželnih zborov. Kaj je zaprlo sapo Bienertovemu vladnemu časopisju? Poljska ljudska stranka je sklenila, da nasprotuje sedanji vladi, kar pomenja, da bo Poljska ljudska stranka v prihodnjem državnozbornem zasedanju v opoziciji in da vlada ne bo imela več večine v državnem zboru. Seveda bo vlada izkušala vse, da pridobi zase kako stranko iz sedanje opozicije. Mešetarila bo najbrže pri Ploju in Hribarju, ki sta zanjubljena v ministre sedanje vlade.

NEMŠKA KRI.

Žalostno je poročati, kako je nemška kri zavrela tudi v onih glavah, ki so se dosedaj smatrala za krščansko-socialne. Tudi nekateri krščanski socialci so se potegnili za šolsko postavbo, ki ima namen, proti vsem naravnim postavam ugonobiti slovanskemu ljudstvu na Nižjem Avstrijskem obstoj, ter s tem pokazali, da ne znajo ločiti pravice od krivice. Tistim krščanskim socialcem, katerim je narodnost več, nego krščanska pravičnost, je moral socialni demokrat Seitz v seji nižje-avstrijskega deželnega zbora brati levite, rekoč: »Do danes sem mislil, da je ideja katoličanstva zadosti močna, kakor je močna in velika katoliška Cerkev, da vsaj med svojimi lastnimi pristaši lahko ustvari saj nekoliko narodne strpnosti; danes sem se pa o nasprotnem prepričal.«

OGRSKA.

Politično stanje je tako zavoženo, da se tudi voditelji ne spoznajo v njem. Franc Košut, ki je sedaj trgovski minister, se je izjavil: »Meni se zdi položaj žalosten in obupen«. Tudi vladar je rekel, da vidi na Ogrskem vso resnost položaja. Ministrski predsednik Wekerle se neprenehoma vozi na Dunaj, da poroča o svojih uspehih cesarju.

Skupno ministrsko posvetovanje.

Da se posvetujejo in določijo skupne zadeve, so se zbrali 15. septembra ministri obeh državnih polovic k skupnemu sestanku. Predsedoval je posvetovanju zunanji minister Aehrenthal. Udeležili so se ga Bienert, Bilinski, od ogrske strani pa Wekerle, skupni vojni minister Schönauich, skupni finančni minister Burian in poveljnik mornarice grof Montecuccoli. Določili so, koliko denarja bo šlo v letu 1910. za skupne namene. Delegacije hočejo 371 milijonov več kakor vlani, in sicer:

54 milijonov za odškodnino Turški.

167 milijonov za vojaške aneksijske stroške.

90 milijonov zahteva vojno ministrstvo za pehoto.

60 milijonov zahteva mornarica.

Prvi dve denarni izdaji je ministrski svet že odobril, zadnji dve bope pa zmanjšal.

Ministrski svet se je pečal tudi z bosansko ustavo, ki že dalj časa leži izde-

lana pri obeh vladah, da jo popravite in potrdite. Načrte, ki jih je Burian predložil obema vladama glede bosanske ustave, je ministrski svet z malimi spremembami odobril, sedaj čakajo le še vladarjeve sankcije.

Mažari in bosanska ustava.

Avstrijska vlada ni imela dosti proti Burianovim načrtom glede bosanskega statuta, pač pa so načrtom ugovarjali Mažari. Ogrska vlada se je zlasti radi tega tako nasprotno kazala proglašanju ustave, ker bi se proglasila ustava v imenu cesarja in kralja, ne pa samo v imenu ogrskega kralja, kakor zahteva ogrska neodvisna stranka. Ogrska vlada zahteva tudi, da se opusti mesto guvernerja za Bosno in Hercegovino in naj se osnuje rajše mesto bana.

Nov finančni načrt.

Finančni minister Bilinski izdeluje sedaj nov načrt, da si poveča državne dohodke in da pomaga deželam.

Ker je zadel davek na pivo v zbornici na tak odpor, ga je Bilinski izbrisal iz načrta ter prepustil posameznim deželam, da ga uvedejo, če se jim zdi potrebno. Pač pa se poviša davek na žganje in osebnih dohodninski davek. Dohodkov iz teh davkov bi bile deležne tudi posamezne dežele.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Častitati! moramo našim štajerskim poslancem, da so tako odločno nastopili za slovenski jezik v deželnem zboru. Poslanec Korošec se je proti namestniku Clary-ju in glavarju Attems-u, ki sta govorila samo nemško, pritožil ter rekel, da nikakor ni prav, da se v deželnem zboru ne vpoštevata dvojezičnost dežele. Nemški poslanci so ga seveda po svoji navadi zasramovali s piuj-klici, toda slovenski poslanci so ga krepko podpirali ter mu pritrjevali.

ŠPANIJA.

Španska vlada neumorno in brezobzirno zasleduje upornike, ki jih je najti več med izobraženci, nego med priprostimi delavci. Aretirala je urednika nekega večjega lista. Vojno sodišče je imelo obnavnavo tudi z dvema policistoma, ki sta ob revoluciji streljala na vojake. Najbrže bosta oba obsojena na smrt. V Barceloni so aretirali te dni tudi šest anarhistov, po drugih mestih pa še več. Neki list priobčuje okrožnico, ki jo je policija zaplenila v stanovanju revolucionarnega voditelja. Okrožnica, ki je naslovljena na pristaše, ima ta program: Odstranitev vseh obstoječih zakonov; izgon cerkvenih korporacij; razpust občin, vojske in mornarice, porušenje cerkev, zaplenjenje bank in premoženja javnih ljudi. V tem pismu se tudi poučuje o šifriranem dopisovanju in izdelovanju bomb. Policija je tudi zasledila neko zelo kompromitujoče pismo revolucionarja Lepuxa. Vlada je izgnala 13 anarhistov, odpustila nekega občinskega načelnika in mnogo občinskih uradnikov. Minister notranjih zadev pa izjavlja, da bo vlada i nadalje postopala z vso energijo. V časopisju vlada tudi velika cenzura.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J
(Dalje.)

TRINAJSTO POGlavJE.

Pogin se bliža.

Razen Tita sta opazovala odločilni boj, katerega je bojeval Tribun Lucij Flav s svojo četo med templjem in Antonijo, še dva druga gledalca: Eleazar in Tamara. Tempeljskemu glavarju je rana v kolenu, katero mu je bil zdrobil in strl kamen iz sovražnega metalnega stroja, zadnje dni prizadela nepopisne bolečine. Onemogel se je zvijal na svojem ležišču ter zaman pričakoval ozdravljenja. Tamara in Rahela, ki sta stale neprenehoma ob postelji nesrečnega moža, sta se trudile na vso moč, da bi ga pridobile za sveti krst in rešile njegovo dušo. Toda njuni rešilni poskusi niso imeli drugega uspeha, kakor da so povečali bolnikovo razdraženost. Tako je hiral od dneva do dneva. Kljub temu je velel tisti dan, ko je divjal med templjem in Antonijo odločilni boj, naj ga dvignejo in nesejo vrh tempeljske strehe, odkoder bo navduševal svoje rojake k pogumnosti in srčnosti. Ondi je gledal zmagoslavno prodiranje sovražnikov in sramotni beg svojih rojakov, opazil je tribuna Lucija in bil kar ob pamet, ko je spoznal zahrbtni napad svojega največjega sovražnika med Rimljani. Napel je vse moči, pograbil lok in puščico, da bi jo pognal tribunu skozi srce, toda bil je preslab; omahnil je nezavesten na svoje ležišče. Bojni hrup in rožljanje orožja, ki mu je z bojišča donelo na uho, je tako razburilo njegovo bolno domišljijo, da je kmalu tudi samega sebe videl v bitki. Neprestano se je boril z Lucijem in ga prebadal z mečem, toda ob vsakem udarcu se je pobral tribun s tal, stopil svojemu sovražniku na tilnik in mu razčesnil črepinjo. Eleazar se grabi za glavo in prosí svojo navzočo ženo Rahelo z milim glasom, rekoč: »Rahela, zloži mi na dvoje razklano glavo skupaj, vsaj tako dolgo, dokler ne porinemo še enkrat svojega meča Rimljanu skozi srce! Hu, kako me žgô možgani! Rahela, tebe prosim in ne Tamare, ki se vedno postavlja predme, da čuva mojega sovražnika s svojim lastnim telesom, tako, da ga ne morem nikoli prav zadeti! Na — glej, zadel sem ga, toda že spet se pobira s tal!«

Zalostno posluša Evzebij, ki so ga medtem iznova poklicali k bolniku, to blodno, napol blazno govorjenje. Nato pristopi k bolniku, in ko se prepriča o utripanju žile, vpraša navzoči ženski, če je mož kaj zaželel prejeti sveti krst. Priznati mu morata, da je doslej silovito odbil vsako njuno prošnjo in ni hotel o tem ničesar slišati.

In tako čakajo okrog ranjenca in molijo. Tamara je doslej trepetaje spremljala z očmi vsako kretnjo Lucijevo, ki se je poizkušal rešiti s svojo četo k Rimljanom; toda ravno v odločilnem trenutku, ko so si rimski meči priborili pot do njega in ga rešili, je imela z Eleazarjem toliko posla, da

ni opazila njegove rešitve. Šele, ko potihne boj, pokliče Natanaela, ki je od daleč opazoval krvavi prizor, in ga vpraša, kakšna usoda je doletela stotnika, ki se je bojeval osamljen sredi Judov. Mladenič misli, da govori Tamara o stotniku, ki je z Antonije hitel Luciju na pomoč, in pravi: »Boril se je kakor lev; toda slednjič je padel in njegovo truplo so vrgli z drugimi mrličji vred čez obzidje v Kedronsko dolino.«

Mladenič ni slutil, kako strašno so ranile njegove besede Tamarino srce.

»O, dobri Jezus,« stoka deklica, »mislila sem, da sem Ti že zdavnaj darovala to žrtev, zdaj pa čutim, da je bila moja duša še vedno udana Luciju! Zahvaljen bodi Gospod, da je prestal vse trpljenje! In zdaj pokličí kmalu še svojega otroka k sebi in ga reši stiske, ki nam preti od vseh strani!«

Medtem, ko daruje Tamara Bogu svoje bolečine, nastane kroginkrog nje novo žalovanje. Napočil je bil pravkar čas jutranje daritve in doslej še ni nikdar v templju izostala vsakdanja daritev. Tudi danes, ko so se sovražniki polastili Antonije, se je zbralo na tisoče ljudstva k jutranji daritvi. V templju vlada sveta tišina, vse pričakuje nestrpno pričetka svetega opravila. Tedaj se prikaže zbor duhovnikov z raztrganimi svetimi oblačili, s spokornimi plašči in pepelom, potresenim na glavo, in se postavi med oltar in svetišče ter naznani zbranemu ljudstvu, da v Jeruzalemu ni mogoče najti nobene živali več za daritev. Nato se zgrudijo duhovniki v svetem strahu na svoje obličje in kličejo: »Prizanesi, o Gospod, prizanesi svojemu ljudstvu in ne izroči nas v zasramovanje v ročice poganov!«

V svetišču in njegovih predvorih vlada toliko žalovanje, kolikršno se še ni nikoli dvigalo proti nebu z gore Morije.

Tudi tisti, ki so zbrani na tempeljski strehi, jamejo zdihovati in žalovati, bodisi Judje bodisi kristjani; tudi kristjani prosijo, da bi se približal konec ali vsaj olajšanje strašne sodbe božje. Tu, sredi splošnega žalovanja, se zbudi tudi Eleazar iz svojih blodenj. »Kaj je to? Čemu jokate vsi? Ali sem morda že umrl in sem obsojen v bivališče večne žalosti? Toda ne, saj še vedno ležim vrh tempeljske strehe in tamle na Antoniji vidim rimskega orla! — Naj ga zadene prekletstvo! Zaradi tega pač lahko žalujete!«

»Polotila se nas je žalost in groza, ker so nastopili dnevi, katere je angel Gabrijel ob času večerne daritve napovedal preroku Danielu, rekoč: »Po dvainšestdesetih tednih bo Kristus umorjen; in ne bo njegovo ljudstvo, ki ga bo zatajilo. In ljudstvo s prihodnjim vojvodo bo razdejaló mesto in svetišče in njega konec bo razdejanje in po končani vojski je odmenjena pustota . . . In sredi tedna bo prenehala klavna in jedilna daritev; in v templju bo gnusoba razdejanja in razdejanje bo trajalo do končanja in konca.«

Tako je govoril Evzebij, ne toliko bolniku-kolikor navzočemu ljudstvu.

»Kaj hoče povedati s temi besedami Danielovimi?« vpraša Eleazar Rahelo.

»Vsakdanja daritev je danes prenehala, kakor je napovedal Daniel. Zato žalujemo in tožimo, ker mora tudi gnusoba razdejanja brez konca v kratkem času priti,« odvrne Rahela. »O da bi ti vsaj po tem spoznal svojo zмотo!«

»Daritev prenehala! Tega so krivi Rimljani! O kaznuj jih za to brezbožstvo! Zlasti njega, njega — njega, ki mi izkuša vsak hip iznova razčesniti črepinjo! Ze zopet je tu — proč, Tamara, da ga zadanem!«

»Zanj ni več pomoči!« pripomni žalostno Evzebij. »Spet se bori v svojih blodnjah. Izročiti ga moramo božjemu usmiljenju. Tudi mi se moramo pripraviti na smrt, otroci moji, kajti pogin, katerega je angel Gospodov napovedal v templju, ne more biti več daleč.«

ŠTIRINAJSTO POGlavJE.

Tempelj gori.

Bilo je 17. julija, ko se je zalesketal vrh Antonije srebrni rimski orel, in prav istega dne je prvič izostala v templju jutranja daritev. Tit je nadaljeval obleganje s strastno naglico. Pričakovati je bilo, da vsak hip izbruhnejo v taboru kužne bolezni, ker je bilo ozračje okrog Jeruzalema prenasličeno s trohno in gnilobo nepokopanih mrličev. Vrhtega sta Simon ben Giora in Janez iz Gishale spričo tolikih izgub, ki so zadele Jude, združila svoje čete in bati se je bilo še hujšega in trdovratnejšega odpora sovražnikov. Flavij Jožef poroča, da je stal roparski glavar z bičem v roki za svojimi vojaki, da bi mu nihče izmed njih ne pobegnil z bojišča.

Z obilno krvjo je moral rimski poveljnik Cereal namočiti vsako ped ozemlja, preden je prišel neposredno do templja. Sila močno tempeljsko zidovje mu je zastavilo pot; celo najmočnejši stenolomi so bili daleko prešibki, da bi ga omajali ali predrli. Zato je uporabil Tit zadnje sredstvo, s katerim si je upal pridobiti nadaljnih uspehov — ogenj. Ukazal je nagrmaditi pred severnimi tempeljskimi vrati orjaški kup lesa in jih uničiti z ognjem. Vsled silne vročine so se jele srebrne plošče, s katerimi so bile zavarovane dragocene deske iz cedrovine, topiti, in vrata so bila porušena. Takoj nato so vojaki tleče tramovje pogasili in odstranili ter odložili napad na prihodnji dan.

(Dalje prih.)

Smešnice.

Postopač stopi ponoči k imenitnemu gospodu in ga vpraša, koliko je ura. Nagovorjeni gospod spozna, da mu name-rava postopač uropati uro in udari nebodigatreba s svojo okovano palico čez glavo, rekoč: »Ravnokar je udarila eno!« — »Grom in strela!« zavpije postopač, »pač dobro, da nisem vprašal eno uro prej!«

Pri izpitu. Profesor: »Kaj bi storili, če bi bil kdo od smodnika vržen v zrak?«

— Kandidat: »Počakal bi, da bi doli padel.«

Razgled po domovini.

Kranjski deželni zbor je bil sklican danes. O delovanju njegovem bo »Domoljub« poročal vestno svojim čitateljem.

Liberalni bogokletneži. »Primorski List«, glasilo S. L. S. na Primorskem, piše: »Čitaj, ti dobro, pošteno in verno slovensko ljudstvo, te vrstice in vprašaj se, je li res slovenska mati rodila in nosila pod svojim srcem človeško bitje, ki na peklenško ostuden in brezsraven način preklinja, zaničuje in vlačí po svojih umazanih ustih Onega, ki mu daje vsakdanji kruh, ki ga redi in živi, ki dovoli, da sije solnce na njega. Čitaj in vprašaj se, li more krščanska duša, li more krščen človek, ki je prejel milosti naše sv. vere, ki so edna tolažba ob času, ko se človek pripravlja na pot v večnost, li more človek, vstvarjen po božji podobi, izustiti pri popolni treznosti v družbi več ljudi satansko-predrzo bogokletje proti Vsemogočnemu, ki ga lahko s migljajem zdrobi in maščuje inamno hudobijo. Bilo je namreč 29. pr. m. v Št. Andrežu, kjer se je vršila veselica naprednih »Sokolov«. Nebo je bilo oblačno uže v soboto in tudi v nedeljo zjutraj se je solnce skrivalo. Oči liberalnih »Sokolov« so se obračale proti nebu. »Sokoli« so bili v strahu za popoldansko veselico. Kleli so, da se je kadilo. Sedaj čujte! Zbranih je bilo več možakov, med njimi neki napredni zbesnec, ki nosi zvonec pri štandrežkih naprednih. Kaj je ta počenjal in kaj je govoril, ne moremo zapisati. V divji strasti in hudobiji je izprijenec dvignl roko proti nebu in zaklical: »O... a, Boga ustrelim, če bo popoldne dež!« Prisotni so molčali in se odstranili. — Sin poštene slovenske matere, kam si zašel? Kdo te je tako naučil? Si morebiti slišal iz ust domačinov, iz ust očeta, matere, bratov, sestre tako bogokletje? Ne! Družba in sicer brezverska in brezbožna družba, v kateri se valjaš, te je tako izpridila! Kako sodbo naj pošten človek izreče o tebi? — Predragi, proč od takih, proč od kuge pohujšanja! Kot gobovega varujmo se pohujševalcev naših nežnih mladih. Ti pa, liberalna gospoda, se lahko ponašaš s takimi paberki človeštva! Čislaš take in jih postavljaš v ospredje! Dobro! Vsaj vemo, kako sodbo naj izrečemo o tebi!«

Izvoz kranjskega zelja. Vsled ugodnega letošnjega vremena je zelje nenavadno dobro obrodilo. Glede množine in kakovosti je zelje iz ljubljanske in vrhniške okolice na najboljšem glasu. Zadnje dni se je tudi že pričelo v večjem obsegu izvažati, dasiravno v splošnem še ni dozorelo. Največ gre našega zelja v obmorske kraje, v Trst, na Laško, Grško, v Levanto in Egipet. Mnogo ga izvozijo tudi na Angleško, kjer ta naš pridelek zelo slovi. V Ljubljani ga ponujajo takorekoč kar od hiše do hiše ob izredno nizki ceni, kajti glava stane, če se kupuje na debelo, jedva štiri vinarje.

Otvoritev prenovljene Triglavske kočee se je izvršila 8. t. m. ob lepem vremenu in obilni udeležbi. Že na predvečer se je zbralo na Kredarici okolu 50 hribo-

lažcev. Proti jutru 8. t. m. so prihajali drugi turisti. Ob 11. uri je bila sv. maša. Po sv. maši je bilo blagoslovljenje novega dela kočee. Nato je z navdušenim govorom otvoril Triglavski dom predsednik S. P. D. dr. Fr. Tomišek. Po oficijelnem delu slavnosti se je razvilo v prostorni obednici jako živahno življenje. Udeležencev je bilo nad sto.

Sedem morskih volkov so pretekle dni vjeli ribiči v Jadranskem morju v Istri z mrežami. Največji izmed njih je 5 in pol metrov dolg. Morski volkovi so napravili na mrežah 2000 K škode. Dobili so od vlade primerno nagrado.

Nenadoma je umrl poveljnik 4. bosanskega pešpolka, Rudolf Vuković pl. Podkapelski. V nedeljo se je krepak in vesel povrnil s svojimi vojaki z vaj na Krasu; pohvalil je z ognjenim hrvaškim govorom svoje ljube vojake, a v tork ob 1/2 4. uri popoldne, v družbi svoje družine, padel je mrtev, zadet od kapi, kakor od strele. Kako so ga imeli radi vojaki, je razvidno iz tega, da so rekli: »Umril nam je oče«. N. v m. p.!

Liberalni študentje so zborovali pretekli teden v Ljubljani. Na shod je prišlo tudi nekaj liberalnih Čehov in par Hrvatov. Bilo jih je strašno malo. Dočim je zborovalo zadnjič v Ljubljani okoli 400 katoliških dijakov, je bilo zdaj liberalnih komaj 200, s Čehi in Hrvati vred.

Na vrhniški mlekarški šoši se je končal pouk minoli teden z javno izkušnjo. Pri tej so bili navzoči deželni glavar pl. Šuklje, deželna odbornika dr. Lampe in Barbo ter deželna poslanca Kobi in Galle. Vsi mladeniči so dobro prestali izkušnjo.

Umrla je v Kamnigoricah gospa Ljudmila Plenčar, soproga nadučitelja iz Kropce. Bila je izvrstna krščanska učiteljica in dobra žena. Naj počiva v miru!

Peč za sežiganje mrličev, to je zdaj začetek in konec vseh svobodomiselnih želj. Dokler jo ne bodo mogli v Ljubljani postaviti, hočejo svoje mrliče izvažati v Darmstadt ali Turin, kar bi pa veliko veljalo: vsak svobodomislec, ki živni nč vreden, bi mrtev veljal več tisoč kron. Če svobodomiselci menijo, da s takim komedianstvom koga kaj vznemirijo, se res motijo. Če se jim zdi vredno tratiti čas s takimi načrti, ki nikomur nič ne škodijo, dokazujejo, da so kaj nezreli. Prejšnja leta so saj dogme podirali in mladino razkristjanjevali, letos pa zidajo krematorije — v zrak. Še svobodomiselno mašo naj uvedejo in ministrante, pa naj jih našemijo, da jih bo vsak poznal. Da se tem norčijam pridružuje »Slovenski Narod« in dela zanje reklamo, je kaj značilno. Če prideta Oražen in Švigelj še kdaj na deželo molit očenaš, potem jih bo treba vprašati, ali sta tudi vstopila v društvo za — krematorij ali sežiganje mrličev.

Poskušnja letošnjega dolenskega vina. Letos so se pojavile v veliki množini na Dolenjskem ose in čmrlji, ki se pridno lotevajo zgodaj zrelih grozdnih jagod. To je napatilo novomeškega gosp. prošta dr. Elberta, da je pustil obrati v svojem vino-

gradu modro portugiško grozdje že 13. t. m. Mošt ima izvanredno temno barvo, če tudi ni vrel na lušinah, ter ima 16% sladkorja, kar popolnoma odgovarja namiznemu vinu z 8% alkoholom. — Iz tega je razvidno, da se morajo na Dolenjskem uvesti trte, ki zgodaj dozore.

O Slovencih v Ameriki. Novo društveno zastavo je blagoslovilo društvo sv. Jožefa v škofijski cerkvi v Salt Lake City v Utah preteklo nedeljo dne 13. septembra. — Umrla je v Clevelandu Julija Poje. — Umril je v Elly, Minn. 38 let stari Ivan Habjan, rodom iz Metlike. — Umril je v Aspen, Colo. naš rojak Josip Pavlič, podomače Hribar, doma iz vasi Raplevo, fara Struga na Dolenjskem. V Ameriki je bival 22 let. — V staro domovino se je odpeljal z rodbino iz Calumeta Slovenec Fran Lampič v Novo mesto. V Ameriki je bival osem let. — V Elly, Minn. je s sekiro ubil Franc Sadler Slovenca Lovrenca Repreta.

Slovanski dom za izseljence v New Yorku. V minolem letu se je osnoval v New Yorku vseslovanski odbor, ki si je nadel nalogo, skrbeti za slovanske izseljence. Ta odbor se je obrnil s posebno okrožnico do slovanskih bogatašev v starem svetu, da bi prispevali za zgradbo vseslovanskega izseljeniškega doma. Ruski car je daroval 500 rubljev, ter obljubil, da bo vsako leto dal pomoč slovanskemu domu, ki ima postati zavetišče vseh slovanskih izseljencev.

Slavnost S. K. S. Z. v Trstu, ki se je vršila v nedeljo dne 12. t. m., se je izborna obnesla. Udeležilo se je posebno veliko zavednega okoličanskega ljudstva. Dopoldne je govoril v župni cerkvi pri sveti maši gospod Ukmar o krščanstvu odločnosti, ki ga mora zlasti mladina kazati. Pri dopoldanskem zborovanju pa je govoril ravnatelj ljubljanske Zadrufne zveze gospod Traven in sicer o izobrazbi in pomenu izobraževalne mladine, ki je pogoj za narodni obstanek. Pevske in godbene točke so se vzorno izvršile. Nastopili so tudi vrli svetoivanski Orli. Sploh je vladalo na slavnostnem prostoru veselo razpoloženje, ker se je slavje Zveze tako dobro obneslo. Krščanska misel prodira tudi na Tržaškem in v Istri in ne bo je mogel ustaviti puhli liberalizem izvestnih tržaških krogov in tudi ne zabavljanje »Edinosti«, o kateri nismo pričakovali, da bo padla na polje ljubljanskih barab in psovala naše telovadce s čuki. To psovanje si bo treba dobro zapomniti za tiste čase, ko bo zopet povdarjala »Edinost«, da je nad strankami.

»Edinost«, ki vedno daje ostalim slovenskim listom in strankam lekcijo o dostojnosti in moralni, je v poročilu o slavnosti S. K. S. Z. pri Sv. Ivanu tako silno lojalna, da laže, da so plačali šentivanski fantje svoj kroj iz fonda za obmejne Slovence in jih zmerja vrhtega še s »čuki«. Še noben list se ni povzpел do take podlosti v podkitanju in človek bi se samo umazal, če bi hotel na to odgovarjati. Kar se pa g. Terseglava tiče, bo še nešteto

krat prišel na Tržaško, če bo živ in zdrav, naj bo to tržaškim učiteljem, vrednim sodrugom svobodomiselnih učiteljic Marice iz Škednja, prav ali ne.

Monsignor Peter Martelanz, stolni kanonik in župnik pri Sv. Justu v Trstu, je umrl v nedeljo po noči v ljubljanskem Leonišču. Bolehal je že delj časa, maja meseca je pa hudo obolel. Ranjki je bil rojen 28. junija 1840 na Opčini, v duhovnika posvečen je bil 14. avgusta 1864, služboval kot kaplan v Trstu, potem bil župnik v Škednju, pri Starem sv. Antonu v Trstu in od leta 1894 stolni kanonik in župnik pri sv. Justu. Sv. Oče ga je imenoval za svojega častnega kanonika in od cesarja je bil lani odlikovan z redom železne krone III. razreda. Rajni monsignor je bil pobožen mož, jako delaven in skrben in silno ljubeznjiv. V Trstu je njegova smrt povzročila splošno in odkritosrčno sožalje. N. v m. p.!

Slovenski vojak najboljši strelci. Pri tekmovalnem streljanju iz strojnih pušk v Celovcu je dobil 17. (slovenski) pešpolk prvo darilo.

Trbiž — mesto. Z velikim veseljem so sprejeli na trgu Trbižvest, da je cesar povzdignil ta trg v mesto.

Iz Tržiča se nam poroča: »Slovenski Narod« je 7. septembra t. l. prinesel poročilo, da je prišla hranilnica in posojilnica v Tržiču v konkurz. Ljudje so slepo verjeli tem besedam; začeli so dvigati naloženi denar, boječ se, da so njihove vloge zgubljene. Dotični dopisnik se prosi, naj pove kdaj, kako in zakaj je prišla posojilnica v konkurz, ko mu je vendar dobro znano, da je propadel le konsum, posojilnica pa ni in ne bo. Čemu se torej ljudstvo bega, da je v nevarnosti njihov v posojilnici naložen denar? — Ves ropot je nastal zaradi posojila Ivanu Papovu, katero posojilo znaša 10.867 K, ne pa 30.000 K, kakor so zagnali krik. Ker je imenovan Papov prišel v konkurz, trdijo naši nasprotniki, da je to posojilo izgubljeno in zaradi tega naj bi po njihovem mnenju propadla posojilnica. To posojilo je vknjiženo na dolžnikovo hišo na četrtem mestu. Pred posojilnico je vknjiženih 13.634 kron 80 h, tako da je posojilnica vknjižena do 24.501 K 80 h. Večinoma sodijo, da je hiša toliko vredna. Torej to posojilo ni izgubljeno. Sicer pa tudi, če bi posojilnica vso to vsoto izgubila, bi vendar zaradi tega ne propadla, ker ima že toliko svojega rezervnega zaklada. Nič nimamo proti temu, da nasprotniki pišejo o naši posojilnici, samo toliko jim polagamo na srce, naj vedno govore le resnico; zato pa naj se pridejo vselej prej v posojilnico poučit, predno bodo kaj pisali o njej. Pripravljene smo jim vsak čas dati natančne podatke. Na ta način upamo, da bo vsem ustrezno: »Slov. Narodu«, ki bo poročal resnico; ljudstvu, ki bo zvedelo resnico; naši posojilnici, ker se bo na ta način z njo delala najboljša reklama.

Za razvoj kranjskih železnic. Deželni odbor kranjski je v svoji zadnji seji sklenil, pozvati železniško ministrstvo, da v predlogu o lokalnih železnicah sprejme progno Kamnik-Motnik-Polzela. Istotako pozivlja deželni odbor železniško ministr-

stvo, da izvrši priprave za kranjsko transverzalno železnico od štajerske meje čez Novo mesto, gorenjo Krško dolino, Žužemberk in skozi Notranjsko na Goriško ter za železnico Ljubljana-Ildrija-Sv. Lucija. Če bi se te proge izvršile, bi bila Kranjska na vse strani odprta prometu.

Grozna nesreča na lovu. Iz Framna na Štajerskem poročajo: V soboto popoldne gresta učitelj Friderik Lešnik in njegov brat Ferdinand na lov. Po nesreči se Ferdinandu puška sproži in zadene Friderika v hrbet. Prepeljejo ga domov, a je med vožnjo umrl. Lani se je oženil z g. Amalijo Martelanc, učiteljico v Poljčanah, ter živel z njo v najsrečnejšem zakonu. Blaga žena je omedlela, ko so ji pripeljali mrtvega soproga. Nesrečni brat leži v postelji otrpjen od strahu. Žalost je v tej ugledni hiši nepopisna. Oba sta službovala v Poljčanah in bila sedaj na počitnicah pri njunih stariših v Framu.

Železnica Polzela - Motnik - Kamnik. Pred dobrim tednom se je na Gomilskem vršil velik shod interesentov te železnice. Došlo je okoli 500 interesentov, med njimi interesentje iz Motnika, Tuhinja, celo od Domžal. Poročal je državni poslanec dr. Benkovič. Predsedoval je načelnik okrajnega zastopa in načelnik železniškega odseka župnik Zdolšek. Govorili so poslanec Terglav in razni interesentje. Vitez Haupt se je posebno zavzemal za progno proti Domžalam in sicer v imenu mnogih graščakov. Deželni poslanec baron Knobloch se je izjavil, naj bi se progna razširila proti Domžalom in opustila progna Motnik-Kamnik, ki je pa že trasirana. Zadnji shod interesentov je skoro soglasno proti protestu nekaterih posameznikov sprejel resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj v prihodnji železniški predlogi predloži tudi zgradbo proge Polzela-Motnik-Kamnik in sicer samo na državne stroške.

Cesar je imenoval za štajerskega deželnega glavarja grofa Attemsa, za njegovega namestnika pa dr. Jankoviča, okrožnega zdravnika v Kozjem.

Imenovanje. Č. g. Miroslav Ratej, kaplan v Št. Juriju ob Ščavnici, je imenovan za vojnega kurata v rezervi pri c. in kr. pošpolku št. 87. — Č. g. dr. Jožef Sever, kaplan v Vipavi je imenovan za mornaričnega kaplana v Pulju.

Sorška dolina-Davče. Cerkveni shod v Davči bo prvo nedeljo oktobra.

Lovcem v svarilo. Velika nesreča bi se bila kmalu pripetila pretečeni teden na Vipavskem. Neki lovec je streljal za zajcem v svoji nepremišljenosti, dasiravno mu je bilo znano, da so na oni strani ljudje. Streljal je naravnost proti njim ter je neki ženski, ki je na drevesu sadje obirala, kroglja prifrčala prav mimo glave, da se ima le očitnemu božjemu varstvu zahvaliti, da ni bila zadeta. Znova torej kličemo našim gospodom poslancem, naj ne nehajo delati na to, da ubogemu kmetu pribore vsaj toliko pravic glede lovskega zakona, da ne bi smel ravno vsak streljati okrog njega. Žalostno je res, da na lastnem zemljišču človek še življenja ni varen.

Na Bregu pri Litlji. Prijazni podružnici šmartinski, bo v nedeljo »žeganje«.

Breg je bil starodavna božja pot sv. Kozma in Damijana, čigar podobi sta v stranskem oltarju. Naj bi oživela zopet nekada dobro obiskana božja pot! — Cerkvica je lično popravljena, dobila je tudi nov zvon zadnji čas.

Janez Sadnik v Podsteneh pri Ribnici je pred nedavnim časom prodal enega prasca pri poldrugoletni starosti z utežo 450 kil. Bil je čistokrvne jorkširske pasme. Imenovani Sadnik ima sedaj 18 mladih prascev od rečene pasme na prodaj v starosti po osem tednov. Cena po dogovoru.

Liberalna blamaža. Dr. Tavčar je pozivljaj po umazanem »Narodu«, naj ljubljancem na 20. t. m. v spomin na ustreljene žrtve Lundra in Adamiča razobesijo črne zastave in zapro trgovine. Hribar je res razobesil na mestnih poslopih zastave, ravnotako so storili občinski odborniki in na pritisk magistratovcev še nekaj gostilničarjev, drugi hišni posestniki se niso zmenili za »Narodu« poziv. Na pokopališče je šlo precej ljudi na grob ustreljenih mladeničev. Med obiskovalci je bil tudi Hribar, ki je tisto osodepolno noč priklical vojaštvo, ki je potem streljalo na ljudstvo. S Hribarjem se je vozil dr. Oražen, ki je prodal svojo pivarno Nemcem, čez katere vedno udriha po shodih. Takj značaji so liberalci! Dr. Tavčar in njegovi pristaši so se lahko prepričali, da je liberalna komanda tudi v Ljubljani začela ginevati.

Spored shoda mladeničev žužemberške dekanije v Zagradcu

dne 26. septembra t. l. ob 3. uri popoldne.

1. Nagovor, govori Ignac Košak, posestnik v Zagradcu.
2. Pozdrav, zložil Ivan Baloh, deklamuje Benjamin Jernejčič, mladenič iz Zagradca.
3. O nalogah katoliškega narodnega mladeniča, govori L. Smolnikar.
4. Govori mladeničev.
 - a) Janez Šinkovec, mladenič iz Ambrusa;
 - b) Janez Gros, mladenič iz Krke;
 - c) Jožef Legan, mladenič iz Ajdovca;
 - d) Anton Šušteršič, mladenič iz Hinj.
5. O mladeniški organizaciji, govori J. Podlesnik.
6. Govor državnega in deželnega poslanca Jakliča.
7. Sklepni govori.
8. »Krčmar pri zvitem rogu«, burka v enem dejanju, igrajo »Orli« iz Krke.

Mladeniči žužemberške dekanije, prihitite vsi na ta za Vas tako važen shod v nedeljo v Zagradec. Pripeljite se na okrašenih vozovih in pokažite, da Dolenjska ne spi, ampak da se probuja in gre na dan, v boj zoper sovražnike našega naroda in naše slovenske domovine! Na svidenje v nedeljo v Zagradcu!

Gorenjske novice.

Iz Št. Vida.

Skupna seja odbornikov naših organizacij, ki se je vršila v nedeljo pred Marijinim praznikom, je zelo lepo izpadla. Z odobravanjem so se sprejela poročila o delovanju hranilnice, kmetijskega društva, ognjegasnega društva, čitalnice in njenih odsekov ter ljudske knjižnice. Sklenilo se je, da se bodo vršile vse prireditve teh organizacij sporazumno. Spored nam obeta v letošnji sezoni mnogo zanimivega in poučnega.

Katol. slov. izobraževalnega društva v Dravljah pravila je vlada potrdila. V odboru so: Fr. Brenk, predsednik; odborniki: Al. Kunovar, Fr. Berlic, V. Zabret, Iv. Bergant, Fr. Zorc, Jak. Arhar. Ti možje nam jamčijo, da bo novo društvo lepo napredovalo v smislu njegovih pravil. — Društveni prostori za sestanke in predavanja so pri Al. Kunovaru. Društvo priredi v kratkem večji shod.

Ljudska knjižnica v Št. Vidu ima za seboj prvo leto svojega delovanja. Kako plodonosno je bilo to delovanje, bomo slišali prihodnje nedeljo na občnem zboru, ki se vrši ob pol štirih v dvorani pri Cebav. Člani in prijatelji, udeležite se polnoštevno!

Hranilnica in posojilnica izkazuje dosedaj za letošnje leto sledeč promet: hranilnih vlog smo prejeli 99.350 K 20 h, izplačali smo jih 144.977 K 25 h, v tekočem računu smo prejeli 37.746 K 81 h, dali pa 66.642 K 47 h, posojil se je izplačalo 29.051 K 56 h, vrnilo se jih je 10.423 K 77 h. Pretekli teden se je vršila v hranilnici običajna revizija po »Zadružni zvezi«, ki je zelo ugodno izpadla za načelstvo in nadzorstvo, kar priča, da vodijo hranilnico možje, ki razumejo njen namen in delajo požrtvovalno in vztrajno za gospodarski napredek naše župnije.

Revizija se je vršila tudi v kmetijskem društvu in mizarski zadrugi. Tudi v teh dveh društvih je zapisal revizor lep napredek. Pri mizarski zadrugi je želeli večjega števila članov, ker je njen pomen velik in delovanje v zadnjih letih kaže lep napredek.

Nasprotna hranilnica, ki se je ustanovila v zadnjem času, ima naslov, da je »kmečka«. Vodijo jo sledeči »kmetje«: načelnik mesar Fr. Cirman, po domače Lorenc, katerega »Slovenski Narod« hvali, da ima edino napredno gostilno v Št. Vidu. Dalje vodijo kmečko hranilnico Fr. Šušteršič, po domače »slepi Janez«, Bezelj iz Dravelj, Porent iz Vižmar, Žibert iz Trate, Lampič iz Dvora. Vsi pristni prijatelji »Slovenskega Naroda« in zaupniki liberalne stranke. Tajništvo vodi tisti Pavšič, ki je vodil bivšo veteransko godbo. Pri porodu te hranilnice je pomagal v naši občini dobro znani zdravnik dr. Lapajne. Koliko je računal za težko operacijo, nam še ni znano.

Na pošti ima ta kmečka hranilnica svoje zbirališče. To zbirališče je prav pripravno, ker tam je tudi trafika, vinotoč, ki je odprt tudi ponoči, pošta, ki se odlikuje po izborni snagi in redu in še mnogo

go drugih stvari, katerim gospodar je naš priljubljeni poštar.

Kmečki hranilnici na pošti želimo mnogo uspehov. Veseli nas, da bodo tudi liberalci se osvobodili ljubljanskih denarnih zavodov, kakor smo se jih mi, saj bo to gospodarski stvari naše občine le v korist.

Prava ljudska hranilnica in posojilnica se nahaja v Kraljičevi hiši, kakor doslej, ima odslej nadalje svoje uradne ure vsak dan dopoldne in ob torkih zvečer.

V Podutiku so ondotni možje in mladeniči ustanovili gasilno društvo. V kratkem se blagoslovi nova brigalna.

Naša šola. Začasno vodstvo je prevzel g. V. Mihelič. Na novo sta nastavljeni učitelj g. A. Jeločnik in učiteljica gđc. R. Juvan.

Dobrovske novice.

Orli. Pri nas se je dne 2. maja t. l. ustanovil telovadni odsek Orlov. Ob tej priliki je g. Terseglav v temeljitem govoru pojasnil našim mladeničem korist v moralnem in fizičnem oziru, ki jo nudi telovadba utemeljena na podlagi krščanskih načel poštenim in dobrim fantom. Vsi dobri in poštenu mladeniči dobrovske občine, pogum! Pristopite vsi od prvega do zadnjega k odseku našega Orla in s tem pokažite, da ste za dobro in vzgojevalno stvar resnično zavzeti ter da hočete postati pravi značajni vzorniki, ne pa mladeniči omahljivci. Nobeden izmed vas naj se nikar ne druži s tistimi ponočnimi skovirji, ki po dnevu spe, po noči razgrajajo in vpijejo okoli samim sebi in starišem v sramoto. — Prvo javno igro je priredil naš Orel v nedeljo, dne 1. avgusta t. l. Prav dobro so pogodili »Vaškega skopuha«, ki je bil tudi v gmotnem oziru precej skop.

Visok gost. V nedeljo, dne 23. maja t. l., počastil je našo Dobrovo prevzvišeni gospod škof Jakob Trobec s svojim nečakom gospodom župnikom Ivan Trobecem iz Amerike. Oba sta maševala v naši župni cerkvi, kar se je potem zgodilo še večkrat. Posebno slovesno je bilo pri nas dne 26. junija, ko je prevzvišeni gospod škof Jakob Trobec ob obilni asistenci opravil pontifikalno sveto mašo. Ob tej priliki je imel prevzvišenega nečak, gospod župnik Ivan Trobec, kaj krasni in globoko prepričevalni cerkveni govor, ki nam ostane za vedno v spominu. — Dne 13. avgusta t. l. so se visoki dostojanstvenik s svojim spremstvom pred odhodom nazaj v Ameriko poslovili od Dobrove in naše božje poti.

Nebo in zastava. Dne 9. junija t. l. došla sta le-sem iz Linca prekrasno novo belo cerkveno nebo in zastava »Marijine družbe«, kar je potem naslednji dan — na Telovo — blagoslovil preč. g. kanonik Tomaž Kajdiž, ter vodil pod novim krasnim nebom procesijo s presv. Rešnjim Telesom ob astistenci domačih gospodov, p. n. župnika in kaplana.

Prvo sveto obhajilo. V nedeljo, dne 18. julija, je ob prav posebno spodbudni sfovesnosti sprejelo 35 povabljenčkov v naši župni cerkvi prvo sveto obhajilo. Vsi ti povabljenčci so se popoldne isti dan za-

pisali v družbo treznosti ter se izjavili, da bodo v življenju pogostoma prejemali sv. zakramente.

Toča. Dne 3. avgusta t. l. od pol četrte ure naprej je silna toča grdo razdejala poljske in travniške pridelke po vaseh: en del Hruševa, Gabrije, Svica, Stranska vas, Utik, severno-vzhodni del Dobrove, Bokalce in Kozarje. Ljudje v prizadetih vaseh so potrebni zdatne državne pomoči, osobito glede živinske krme. Povzročena škoda se je uradno cenila a šele dobre tri tedne po njenem nastanku. Stari šimelj!

Marijine družbe. Letos so obiskale našo dobrovsko božjo pot dekliške Marijine družbe iz Komende, Kresnic, Tomšljaja, Reteč in od Sv. Helene ob spremstvu svojih voditeljev ter prejele v naši romarski cerkvi tudi svete zakramente.

Naša šola. Ta je menda v celi Evropi edina, ki ni bila od druge polovice meseca julija 1902 še nobenkrat do sedaj ob poduku po kakem okrajnem šolskem nadzorniku posetena in nadzorovana. Nadučiteljska služba je bila za našo šolo razpisana do dne 25. avgusta t. l.; za tabelo kompetentov pa tukaj še nič ne vemo, čeravno je termin za vlaganje že davno potekel. Šolskih otrok, vsakdanjih in ponavljajavnih, je nad 400 skupaj. Kaj bodete počeli s tem ogromnim otroškim šolskim drobižem samo dve gospodični učiteljici, naj sodijo tisti, ki šolske razmere študirajo le samo pri zeleni mizi! Ubogi šolski otroci in istotako še bolj ubogi gospodični učiteljici!

Popravila. Med letošnjim poletjem se je pri župni cerkvi tukaj prav veliko popravilo in renoviralo; istotako se je župnišče v pritličju in prvem nadstropju vse prenovilo tako, da se more to imenovati res vzorno. Skrajni čas je bil že za to, da se je enkrat zaprla pot burji in viharjem v župnijske prostore. Da se je vse to potrebno delo tako pošteno izvršilo, gre vsa čast in hvala našemu vzornemu gospodu župniku Josipu Plantariču. Bog ga poživi! Daj mu srečno izgotoviti še ostala popravila v cerkvi in na župnišču.

Šmarne maše. Pobožnost šmarnih maš se je letos pri nas kaj slovesno obhajala. Osobito štiri zadnje praznike se je pobožnih romarjev kar trlo. Prevzvišeni gospod knezoškof Anton Bonaventura Jeglič so počastili nas v nedeljo angeljev varuhov in Imena Marijinega; obakrat so spovedovali neutrudljivo in imeli temeljite cerkvene govore. Zadnje nedeljo — Imena Marijinega — popoldne so kaj slovesno sprejeli v deško Marijino družbo 13 mladeničev in so imeli ob tem kaj spodbudni govor na te mladeniče in na mladino sploh ter na njene starše. Vso slavnost šmarnih maš je pa ves čas prav pošteno poveličevalo krasno in ubrano strogo cerkveno petje domačega cerkvenega mešanega zbora pod vodstvom našega spretnega organista g. Pavleta Jermana. Hvala in čast vsem skupaj!

Iz selške doline.

g Od Sv. Lenarta se nam piše: Tudi naše društvo se giblje. Dne 29. avgusta

je predaval v društvu bogoslovec g. Anton Tavčar o alkoholizmu in njega zlih posledicah. Sad predavanja je bil, da se je deset fantov zavezalo, da ne bodo nikoli pili žganja. Ta sklep priporočamo vsem v posnemanje in precej bo bolje na svetu, kakor je, če nihče ne bo več pil žganja, ki je storil že toliko gorja na svetu in izpodkopal srečo že neštetim družinam. Dne 8. septembra je pa priredilo naše katoliško društvo veselico. Igrali so dve igri »Kukovica modra ptica« ali »Boj za doto« in pa enodejanka »Zlato nevesto«. Vse je lepo izpadlo. Čast vrlim dekletom in krepkim fantom! Videli smo, da delate in se izobrazujete na pravi podlagi. Le kmalu zopet kaj priredite, pa bomo vzeli potni teš v roko in poromali k vam, kjer vemo, da nam ne bo dolgčas.

g Vskočič je k Sokolom dne 13. t. m. železniški načelnik Orlov; koliko je resnice na tem, bomo še pisali. Počakali bomo sodnijske obravnave. Do tega časa pa naj imajo besedo železniški liberalni trojčki. Naj se ti popred izkašljajo. Pa bomo govorili mi. Mi ves dogodek globoko obžalujemo, samo to za danes pribijemo, če bi bil načelnik poslušal gospoda župnika, da ne bi bilo nikdar tako daleč prišlo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Katol. slov. izobraževalno društvo v Olševku pri Kranju vabi na veliko ljudsko igro »Divji lovec«, narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih, ki se vrši v nedeljo dne 26. septembra in 3. oktobra 1909 na prostorih g. Franca Juvan, posestnika in gostilničarja v Olševku. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina je za sedež prve vrste 1 K 20 h, druge vrste 60 h, stojišče 30 h. K obilni udeležbi najljubneje vabi odbor.

g Iz Preske. Na sv. Goro nas je šlo nad 800 romarjev in romaric k Materi božji. Odpeljali smo se ob pol 12. uri iz Medvod in smo dospeli ob štirih popoldne v Gorico, nakar smo takoj odšli na prilazni hrib svetogorski. Zvečer smo imeli cerkveno opravilo, potem se je spovedovalo do 11. ure ponoči in od 3. ure zjutraj nadalje. Ob petih zjutraj so se začele svete maše, ob šestih je bila sveta maša z blagoslovom in cerkvenim govorom, katero je daroval gospod župnik in duhovni svetnik iz Preske. Po cerkvenem opravilu smo si ogledali znamenitosti svetogorske božje poti in krasen razgled na Gorico in okolico. Prav vsi smo bili zadovoljni s tem romanjem. Ponoči smo imeli tudi nevihto na Goriškem okoli 11. ure. Strela je bila udarila v strelovođ na hišji zraven cerkve, a napravila ni nobene škode. Zjutraj smo se poslovili zadnjikrat od Matere božje in se podali proti Gorici. Vsem, ki so pripomogli, da se je tako lepo izvršilo naše romanje, bodi tu izrečena topla zahvala!

g Stara Loka. V nedeljo, dne 5. t. m., in pa nedeljo pozneje so igrali starološki diletantje v Gasilnem domu lepo narodno igro »Miklova Zala«. Iz znane dr. Sketove povesti je priredil igro gosp. Jakob Špicar. V štirih dejanjih in osmih slikah so vzete najzanimivejše točke iz povesti. Dasi so vloge jako težke, so jih naši igral-

ci izvrstno rešili, čemur so seveda največ pripomogli dijaki, gospod pisatelj in režiser Danilo iz Ljubljane. Posebno so še očarale gledalce krasne obleke igralcev, katere je dalo deželno gledališče v Ljubljani.

g Iz kamniškega okoliša. Opozorjamo še enkrat na ljudski shod in ustanovitev telovadnega odseka Orel v Mekinjah dne 26. septembra ob 3. uri popoldne. Udeleži se prireditve v obilnem številu, ti vrlo ljudstvo, tam pod kamniškimi planinami!

Iz Žabnice. Jurij Triler je dobil pri porotni obravnavi za uboj Martina Lužan štiri leta ječe. — Kobila posestnika p. d. Polenca je v hlevu odgriznila volu velik kos jezika. Poškodovana žival bo okrevala. — V zadnjem času se množe manjše tatvine, ki so deloma združene tudi z vlomom. Nekateri pravijo, da se tatovi skrivajo v bližnjem poraščenem hribovju. Morda, morda pa tudi ne! — Os in seršenov je letos tudi v naših krajih dovolj. Bajne to pomeni hudo zimo. — Letošnji krompir je lep in debel. Tudi fižol je že še obrodil.

g Iz Kamne gorice. (Blagoslov nove šole. — Pogreb g. Ljudmile Pleničar.) Z veliko slovesnostjo se je v Kamni gorici dne 14. t. m. blagoslovilo novo šolsko poslopje. Po sv. maši ob 9. uri popoldne šli so v obilnem številu zbrani verniki in otroci med slovesnim zvonjenjem in glasno moleč sv. rožni venec k novi šoli, ki je bila primerno okrašena. Pred šolo imel je najpoprej domači g. župnik pomenljiv nagovor, v katerem je povdarjal, kako imenitna je naloga ljudske šole, katera ima postaviti temelj verskemu naziranju in duševni naobrazbi, omenil, kako je katoliška cerkev od nekaj skrbela za omiko in izobrazbo, in da morata cerkev in šola, duhovščina in učiteljstvo složno delovati, da se doseže smoter ljudske šole: verskonravna vzgoja mladine. Po govoru, ki je pričujočim globoko segel v srce, se je blagoslovilo novo šolsko poslopje v navzočnosti veleblag. g. okrajnega glavarja, g. okrajnega nadzornika, g. župana pl. Kappusa in celega občinskega odbora. — Po primernih nagovorih g. okrajnega glavarja, g. župana in g. župana končala se je lepa slavnost. — Tri dni pozneje, dne 17. t. m., vršilo se je pa ravno tu žalostno opravilo, pogreb prezgodaj umrle gospe učiteljice iz Krope, Ljudmile Pleničar, roj. pl. Kappusove, ki je dne 15. t. m. umrla pri svojih starših v Kamni gorici. Pogreb je bil za Kamno gorico nenavadno slovesen, kajti vodil ga je preč. gosp. dekan in častni kanonik radovljiški Janez Novak ob azistenci osmerih duhovnikov, udeležili so se ga učenci in učenke iz Krope in Kamne gorice, veleblag. g. okrajni glavar, g. poslanec Pogačnik, g. okrajni nadzornik Janežič ter mnogo gg. učiteljev in učiteljic in obilno ljudstva iz Krope in Kamne gorice. Pogreb je pričal, kako je bila rajna gospa učiteljica povsod priljubljena, in marsikatera solza je porosila oko, ko smo blago gospo položili k večnemu počitku, želeč ji večni mir in pokoj.

g Naklo nad Kranjem. Še vedno ne vedo — ali pa ne marajo vedeti — naši

gostilničarji skoro brez izjeme, da se dobe v prodajalni razun liberalnih vžigalic Ciril-Methodove družbe tudi vžigalice »V korist obmejnim Slovincem«. Ena prodajalna v Naklem ima samo vžigalice »V korist obmejnim Slovincem« in vendar vsled tega ne opeša, dočim v drugi prodajalni ne dobiš naših »vžigalic«. To pa zato, ker imajo pri liberalnih »mašnicah« baje več »profita« kot pri »klerikalnih«. — No, dobro, če je tako, potem tudi ni potreba pri drugih stvareh iskati dobička od naših ljudi. Toliko v blagohotno uvaževanje! — Vse nas bo menda zapustilo. Prihodnji težen nas zapuste preč. g. župnik Jakob Mrak, ki odidejo v zaslužni pokoj v Kranj. Na njihovo mesto stopi preč. g. Jožef Seigerschmied, župnik v Lescah. Govori se celo, da nas zapusti g. kapelan Pavšič in da bi potem imeli le enega duhovnika. Ta čudna novica ljudi bolj žalosti, kot ne vem kaj. — No, in v kratkem odide naš organist g. Kramaršič k vojakom in med ljudmi se širi govorica, da on ne pride več v Naklo. Pravijo, da odide v Staro Loko. Res, ni ga, ki bi ne rekel: »Škoda ga je, ako odide iz fare!« To vé lahko vsak faran, da je on dosegel v teh par mesecih pri cerkvenem in narodnem petju zelo veliko.

Dolenjske novice.

Iz litjskega okraja.

d Šmartno. Grozovita strahovlada se je pokazala od strani naprednjakov pri lepem mladeniškem sestanku v Šmartnem. Grozili so, da mora glavarstvo shod prepovedati, ometavali noč za nočjo z gnjilimi jajci in z barvo hiše, kjer so bili plakati nabiti. Tesarskega mojstra Fr. Koprivnikarja, ki je delal priprave, so zbadali in psovali, da bi ga ostrašili. Da bi se požarna bramba ne udeležila, so poskusili vsa sredstva. Letali so od člana do člana, grozili, da bo zastava na kosce raztrgana, če se bo pokazala, naj bi veljalo tudi življenje (zato so pričeli), odnesli so trakove zastave gasilnega društva, niso hoteli dati ključa od omare, žugali, da bodo odstopili podporni člani. Po pomoč je šel znani mesar celo k litjskemu generalu Slancu, ki je v silni jezi, ne da bi vprašal druge, v imenu vseh članov izjavil, da ne bodo več plačevali podpornine. Večer za večerom so imeli shode, pridušali se, da zastava gasilnega društva ne bo šla k slavnosti — in to vpričo c. kr. orožnika, nauduševali se pri sladkem vincu Zoretovem, da mora Šmartno ostati napredno. Ker vse ni nič pomagalo, poslali so za nedeljski »Narod« grozen dopis o vlomih, tatvinah, ubijalcih, divjakih itd. Na dan slavnosti so žvižgali, izzivali. Mesar, ogorčeni Robavs, je postavil na okno svoje mesnice celo čuka, menda v znamenje, da pri mesu ne gleda ravno na najboljše živali; dober mu je tudi »čuk«. Rotil se je, da noben, ki je na katoliški podlagi, pri njem ne dobi pijače. Trgovec Razboršek, vulgo »plackomandant« ni imel ne miru ne počitka, istotako nje-gova holiša polovica, ki tudi sicer tako

rada zmerja v družbi uslužbencev fante s »čuki«. Toda namena niso dosegli; mladeniška slavnost se je prekrasno razvila, ljudstvo se je navdušilo za krščansko mladeniško organizacijo. Žvižg Robavsov, Razborškov itd. pa je izzval najhujše ogorčenje, ne le pri naših ljudeh, temveč tudi pri nasprotnikih. Zelo omikan mož se je izrazil: Cemu žvižganje in izzivanje? S tem ne bodo nič dosegli; vi pa imate danes krasen uspeh.

d **Litija.** Grozno je zbudlo svobodomiselne ljudi v Litiji, da so Orli dne 12. t. m. šli z razvitimi zastavami v Šmartno. Opomniti pa treba, da so se odlikovali v surovosti litijski nadopolni študenti, kateri z malimi častnimi izjemami ostanejo na sredi pota in omagajo ter srečno priveslajo slednjč do pisarniškega pometaja, k večjem »šlibarja«. Zlasti onemu je zelo pristojal žvižg, ki je po dveletnem sedenju v enem razredu srečno prinesel domov 6 dvojč. Pač nadebudna mladina! Napredna Litija in Slovenci, ne bo vas konec, zato bodo že skrbeli dvojkarji! Seveda znani Lajpoci tudi niso zaostajali v reševanju svobodomiselnosti litijske. Zlasti gostilničar, »mladi Milče«, ki je malo prej prosjačil, da bi se mu naklonil čukarski zajtrk. Žvižg in kričanje nedorasle mladine — pametni se tega pouličnega barabstva niso udeleževali, kar jim je v čast — pa je zlasti zvečer preglasilo glasno in veselo trobentanje 16 vrlih orlovskih trobentačev. Pač sta ljubljena Litije, sv. brata Ciril in Metod, z veseljem zrla iznad Lajevčeve prodajalne, kako Slovenci naprednjaki žvižgajo in ometujejo s peskom lastne brate, mladeniče, navdušene za dom. To je delo za »mili narod! Da, če bi samo naprednjaki, zlasti litijski in šmartenski, delali za narod, bi slovenski narod kmalu postal tolpa krokarjev, pijancev in pobijavcev; toda to se ne sme zgoditi. Zato pa naprej na delo krščansko! Na zdar! Na svidenje, vrli Orli!

d **Šmartno.** Kdor želi videti krasen napredek napredne stranke v Šmartnem, naj nikar ne zamudi prilike ter naj pride pogledat staro šolo, kako krasno so jo poslikali. Slika je na steni ob cesti, visoka do tri metre. Samo obris ni lep in pa barva. Škoda za take slikarje, da jih svet ne pozna. Torej Šmarčani in tujci, ne pozabite pogledati, kaj znajo »napredni Šmarčani«. — Nekaj pa jim, tem slikarjem, moramo povedati — plačilo za to delo morate prejeti, in prejeli ga boste, prej kot mislite. Take vrste slikarji naj bodo lepo med seboj in med tistimi, ki jim plačujejo pijačo pri njihovem delu!

d **Šmartno.** Tukajšnja požarna bramba je sklenila, da se bo udeležila mladeniškega slavlja dne 12. t. m. Ker napredni »Zvonovci« niso hoteli dati ključa od omar, kjer hranijo požarniki svojo zastavo, sta na poziv načelnika, vrlega I. Ilvarja, dva odbornika, Verbajs in Medvedšek, vpričo župana in dveh otrok hišnega gospodarja odprla omaro in vzela zastavo. Iskala sta trakov za zastavo, katere so pa »Zvonovci« popred odnesli — po domače rečeno ukradli, ker so se zakleli, da se požarna bramba ne sme udeležiti. Pomo-

toma sta zamenjala pas od zastave in vzela mesto svojega pasu pas »Zvonovcev«. Ko sta spoznala napako, sta pas takoj vrnila. Ta dogodek pa popisuje »Narod« na način, iz katerega vidimo vse barabstvo, lažnjivost in brezumno jezo ter srd nekaterih naprednjakov. »Narod« piše: Klerikalni župan kot vlomilec. Bralno društvo v Šmartnem pri Litiji ima najeto sobo, katero deli s pevskim društvom »Zvon«. Tisto ima v sobi klavir in omaro, v kateri so shranjene note in vse drugo društveno premoženje. Na prošnjo prostovoljnega gasilnega društva se hrani tod tudi gasilna zastava. Za nedeljo pripravljajo klerikalci mladeniški shod, a gasilno društvo je odreklo sodelovanje pri tej prireditvi. Dne 9. t. m. so dva člana gasilnega društva in župan Leopold Hostnik vlomili v sobo bralnega društva in pevskega društva »Zvon«, odprli z vetrihom društveno omaro in odnesli zastavo gasilnega društva in pa zastavin pas pevskega društva »Zvon«. V omaro so vse premetali in poškodovali zastavo društva »Zvon«. To je navaden vlom in navadna tatvina. Pozivljemo pevsko društvo »Zvon«, naj naznani klerikalnega župana Hostnika in njegova pomočnika kriminalni oblasti zaradi vloma in tatvine. Ta slučaj postavlja razmere v Šmartnem pri Litiji v bengalično luč. Iz dejstva, da se upa župan z dvema pomočnikoma storiti navaden zločin, vlomiti v tujo posest in ukrasti tuje imetje, se lahko sklepa, na kako stopinjo moralne pokvarjenosti je padla klerikalna družba v Šmartnem. A kako je bilo mogoče, da so politična nasprotja postala tako velika, da se spozabi klerikalni župan, torej organ javne varnosti, tako daleč, da stori celo vlom in tatvino? Kdo je v ljudeh raznetil tako blazno sovraštvo do političnih nasprotnikov? Kdo je te ljudi, ki sami po sebi vendar niso tako pokvarjeni, izprideni in lopovski, tako naščuval, da so izgubili vsak smisel za poštenje in spodobnost, ter menijo, da namen res posvečuje sredstva, in da so dovoljeni tudi uboju, tatvine in vlom, samo če gre za klerikalno korist? To je delo znanega M. Riharja, ki je služboval kot kaplan pri D. M. v Polju in zdaj dela zdradžbo v Šmartnem pri Litiji. Ščuvanja in hujskanja tega človeka so tako nizkotna, tako ostudna in podla, da se ni prav nič čuditi njih sadovom, ki se kažejo v taki moralni propalosti njegovih pristašev, da se župan udeleži vloma in tatvine! Že da se bodo ljudem odprle oči, da bodo spoznali, kako globoko so padli in kam jih je pripeljal blazno hujskanje podivjanega Riharja, je potrebno, da se stvar naznani sodišču. Za sedaj smo najbolj radovedni, kako stališče bo zavzela deželna vlada in koliko časa bo trpela, da bo fungiral kot organ javne varnosti človek, ki je storil zločin vloma in tatvine.« — Tako piše »Narod« v dopisu iz Šmartna. Pošteni Šmarčani, ali morete pri prihodnjih volitvah voliti le enega, ki je naprednjak? Proč s take vrste ljudmi! Krščanski možje, edin! proti lažnjivcem!

Iz Št. Ruperta.

d **Nove vrste ptičji** bi se radi zalegli v Št. Rupertu, namreč sokoliči, ki so šli v

Mokronog poslušat in učiti se manire teli ptičev. Domov prišedši so pa na Hranilnici pobili okna. Dosedaj se še ni slišalo v Št. Rupertu, da bi kdo nalašč šipe pobijal — zato povemo, da si bodo tudi ti ptiči ob trdo steklo poštenih fantov šentruperških polomili svoje kljune. Tiste pa, ki podpirajo z besedo in dejanjem te ponočnjake, pa je lahko sram! Le hujskajte očitno ali tajno hinavsko — Orel se pa vas ne boji. Kadar boste ustanovili sokoliča ali šprince, takrat bode te slišali svoje grehe brez pardona. Iškarjotov tudi ne maramo — Orel kot poštena družba katoliških slovenskih junaških fantov ne sme poznati izdajalcev! Starši, pazite, kje so vaši otroci — ali med orli, ki imajo svoje zbirališče v prostorih hranilnice in v cerkvi, ali so pa med šprincami, ki se zbirajo v gostilnah, ponoči pa šipe pobijajo! Na zdar!

d **Nekega človeka** prosimo, naj ne meče okoli sebe z raznimi lepimi imeni, kakor lažnjivec, slepar, goljuf in naj ne zabavija vedno čez cerkev in državo! Jezik razodeva slabo vest!

d **Skrbni liberaici** stikajo glave, kje bode njih prijatelj kaplan dobil denar za lepo poslopje, ki se zida v Št. Rupertu. Dosedaj so hujskali, češ, pri davkih, pri mlekarni bomo morali plačevati. Naj se raje brigajo za občino in šolo, da ne bodo dobili po prstih! O tem se širijo novice o novih davkih. G. kaplan bode že plačal tako, da ne bode nobenega nič bolelo, liberalcev pa hujskačev najmanj!

d **Nekaj toče** je padlo v nedeljo, dne 12. t. m., ki pa ni napravila škode. Grozdje je še trdo, vino bode kislo! Kisle obraze so delali 20. septembra tisti, ki hočejo biti narodni, a grozdje Hribarjeve nemške politike jih dela smešne in kilave in tudi družba sv. Cirila in Metoda, ki jo vodijo sedaj sami liberalni brezverski študenti in advokati, nima več vpliva. Vsa kmet ve, da če kdo prosi za Ciril-Metodovo družbo — prosi za brezverske liberalce, ki nastavljajo sedaj po svojih šolah same najhujše agitatorje brezverske šole!

Belokranjske novice.

d **Iz črnomaljske okolice.** Menda se bliža za Nemce že sodni dan, vsaj razsajajo tako, kakor bi bil že blizu. Tudi v naših Rodinah, občine Talčji vrh, se to opazuje. Tam je na hribih pri vinogradih naseljenih nekaj Kočevarjev, ki pa po številu nasproti prebivalstvu cele občine ne pridejo niti v poštev. A vendar hočejo dobiti v svoje roke gospodarstvo v občini. Pri zadnjih občinskih volitvah se je žalibog pokazala nesloga med vami te občine in sicer iz čisto osebnih in krajevnih nasprotstev, ki bi pri tako važni reči, kakor so občinske volitve, ne smele priti na površje. Vsled tega in vsled obilne pomoči Kočevarjev iz Planine bi bili ti kmalu dobili v roke en razred. Ohrabreni radi tega so vložili pritožbo zoper volitev in volitev je bila res ovržena. Prihodnji teden so nove volitve. Nevarnost je, da res spravijo Kočevarji Slovence pod svojo peto, ker so Slovenci še sedaj needini. Ali bi ne bilo sramota, vi Tuševdolci, Talčjivrščani, Otovčani, Selani, Lokvani in drugi, da bi vam gospodarili v občini planinski

tujci? Kaj vi ne znate sami tega? Pustite torej svoje osebne in vaške prepire in pridite na volišče složni! Kaj ne veste, kako se je godilo kokošim, ko so si izbrale dihurja za kralja? Strašno jim je bilo žal potem. Postavite si za odbornike najboljše može iz vsake vasi, če je večja vas, več, manjša pa manj; najboljšega moža si postavite za župana, naj bo potem iz katere vasi hoče. Tako boste pred svetom rešili svojo slovensko čast, pogovorili se bote mirno n. pr. o šoli, kje jo boste postavili, da bo vsem prav, ne samo enim. Bog vas živi, če ste složni! Slovesno so otvorili Kočevarji v Rodinah na novo svojo šulferajnsko šolo. Raz šolo je vihrala frankfurkarica, hoteli so jo obesiti celo na cerkveni zvonik! Strašno so predrzni ti Planinarji!

d Gradaškemu Juliusu Mazelletu je, odkar so ga porotniki oprostili, najbolj priljubljen kraj sodnija. Tam jako rad rešuje svojo nežno in občutljivo čast, če mu le kdo reče kako nepravilno besedo. Odborniki iz Stranske vasi so volili župana in zraven je prišel tudi g. Mazelle kot virilist, pa jim je hotel vsiliti za župana nekoga svojega pristaša. No, pa možje so volili po svoje ter so se Mazelletovemu prizadevanju le smejali. Na potu nekje je pa eden njih trdil menda, da g. Mazelle sploh nima pravice voliti. Zaradi tega je bil tiran pred sodnijo. No, pa stvar se je poravnala in obtoženec je moral plačati revnim Sokolom 10 K, revni čitalnici 10 K, revni in sveti družbi sv. Cirila in Metoda 10 K. In g. Mazelle je nesel svojo rešeno čast nazaj v Gradac. Tak je bil konec.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Sodražice. V naši občini bodo prihodnjo pomlad občinske volitve. Ker liberalci niso popolnoma prepričani, da ohranijo svoje dosedanje posestno stanje, se že sedaj prav pridno zbirajo v posvete, kako bi se jim bilo mogoče še nadalje ohraniti pri življenju. Za agitacijo jim bo pri prihodnjih volitvah najbolje služilo popraviljanje župnišča, katero že sedaj trgajo po »Narodu« na vse pretege. Pred občinsko volitvijo bodo po svoji stari navadi izdali par letakov, v katerih bodo opisovali razkošnost župnišča in velike nepotrebne stroške, ki so se izdali za popraviljanje. Saj jim je tudi pri zadnjih volitvah prav dobro služila kaplanija, o kateri še danes ni duha ne sluha in ga nikoli ne bo. Takrat je glavni steber naših liberalcev pisal nekemu volivcu doslovno: »Ako ste zoper kaplanijo, ste z nami; mi na vas računamo.« In res je bil ta volivec za drugi razred s to vizitnico pridobljen. Ker jih je zadnji čas več mož zapustilo, katere so šteli med svoje in so ti zlasti volivci prvega razreda, katerega štejejo za svojo nepremagljivo postojanko, imajo pri svojih sestankih mnogo ž njimi opraviti. Enemu izmed njih so tudi v »Narodovem« dopisu dali najčednejše priimke, to seveda v zahvalo, ker je pri zadnji volitvi največ pripomogel, da so nekateri ostali še občinski odborniki, in jim je bil sploh dokler je bil v njihovi stranki, najboljši svetovalec in najpridnejši delavec. D drugega zopet napa-

dajo, kako se drzne brez njihovega dovoljenja poslati katoliško-narodnemu dijaštvu brzozjavni pozdrav. Ali še do danes niso prišli do prepričanja, da njihov terorizem ni vreden počenega groša? Imeli smo jih za bolj pametne!

d Iz Ambrusa. Tukajšnja enorazredna ljudska šola se razširi v dvorazredno. Drugi razred bo začasno v stari mežnariji. Zidarska popravila in klopi so že pripravljene. Manjka samo še učiteljica. Župan in večina odbora temu jako nasprotuje. Zakaj? To menda iz dveh vzrokov. 1. So mnenja, da je še en učitelj preveč, kaj šele dva. Boje se, da bi ne bili potem otroci boljši kot so sedaj sami. Ravna se po tem principu, kakor ga je izrekel sam župan še kot občinski odbornik v seji pred celim odborom, nekemu članu slov. kršč. izobraževalnega društva, da: »Če se bolj izobrazujete, bolj ste hudobni!« To pa menda zato, ker kar je članov društva ne hodi nobeden v njegovo hišo na karte špilat in žganja pit. 2. Pa ne privoščijo društvenim članom te ugodnosti, da bodo imeli sedaj sedeže in druge ugodnosti, kar bo jako pripomoglo k napredku. Društvo bi radi postavili pod kap. Pa ne bo šlo. Društvo ima pravico v sobi, samo med učnimi urami ne. — Novih cerkvenih orgel ne bo! Zato ne, ker večina faranov je zato, da delo izvrši g. I. Milavc v Ljubljani. A neki posebno vneti posestnik in ž njim peččica po njem našuntanih gospodarjev so za to, da orglje naredi že umrli M. Mavrah. Tako bo pa sedaj, ker se ne morejo zediniti in ni upati, da pride omenjeni mojster z onega sveta nazaj narediti orglje, stvar nekoliko počivala. Pa še to, kako zgleđnega župana ima sedaj Ambrus. Dne 29. m. ob cerkvenem žegnanju je dobil nalašč, ker je lansko leto plačal zato kazen, godca, da se je plesalo podnevu in skoraj celo noč. Družbe sicer nihče ne zavida, bili so res zbrani ljudje ondi. Ponašal se je, da je dobil licenco. Nas to nič ne briga, zato naj poskrbe c. kr. orožniki in c. kr. okrajno glavarstvo. Za sedaj se pove samo to, da lepo ni, če sam župan daje slab zgled drugim. Taki gostilničarji pa naj bi imeli pred očmi svetopi-semske besede: »Božji mlini meljejo sicer počasi, pa gotovo.«

d Iz Radeč. Ustanovili smo pri nas telovadni odsek. Več fantov se že prav pridno vadi v telovadbi po dvakrat na teden, in sicer ob torkih in petkih, začeni ob osmih zvečer. Za telovadbo imamo prav uporaben prostor v stari šoli poleg cerkve. Tudi telovadno orodje dobimo v kratkem. — Mladeniči, kar vas je poštenih in vnetih za dušno in telesno izobrazbo in za pošteno zabavo, pristopite k odseku! — Vznemirjene vsled naše ustanovitve so v Radečah osebe, ki so zelo dvomljive vrednosti. Nam na kljub so začeli sedaj snovati Sokola. Mladeniči, ne dajte se jim preslepiti!

d Iz mokronoške doline. Mokronoška kronika za nesreče zopet lahko zaznamuje par slučajev. Pred kratkim si je mizarski vajenec g. mizarskega mojstra Umbergerja zvinil roko, kmalu nato se je hotela zastrupiti neka zelo ugledna dama, — smrt so preprečili, — kar je bilo najbrže vzrok,

da ji je par dni potem umrl tri mesece stari sinek in sedaj imamo v trgu zopet samoumor. Ni se sicer posrečilo, vendar da je že samo poskus, izvršiti ga, spravi celotno družino v strah, je samoobsebi umevno. Nesrečnež, ki si je hotel z vrvjo končati življenje, je pekovski mojster g. F. G. Kaj ga je tiralo smrti v naročje, ki ga, hvala Bogu, še ni marala, to je znano po celem trgu. Njegova boljša in močnejša zakonska polovica, ki je napram njemu pravi »fliegerender Holländer« iz kakega romana, je vzrok vsemu. Kaj sta imela 12. t. m., na dan poskušene samoumora, zakonska med seboj, se ne ve. Žalostni pojavi v našem kraju.

d Iz Loškega potoka. Shod z nenavadno veliko udeležbo mož in fantov in lepim uspehom smo imeli preteklo nedeljo. Prišli so poročat vsi štirje poslanci našega okraja. Dr. Pegan je v živahnem poljudnem govoru razložil nove postave, ki so jih poslanci S. L. S. predlagali v dež. zboru. Novi občinski zakon, lovsko postavo, cestni zakon; dotaknil se je tudi za nas silno važnega zakona o podržavljenju notarijata, kar bi bilo baš za našo dolino neprimerne koristi. Njegov govor je spremljalo in zaključilo živahno odobravanje in odkrita pohvala od strani vseh poslušalcev. Drž. poslanec g. Jaklič poročal je o delu v državnem zboru. Naslikal je v poljudnem govoru ves boj, ki ga naši poslanci bijejo proti sedanji nam sovražni vladi. Govori o nameravani trgovski pogodbi z Rumunijo, banki v Bosni itd. Kaj zanimivo pa je označil nastop nekaterih liberalnih figa-mož poslancev. (Kako so si ti tiči podobni povsod.) Z zanimanjem so sledili poslušalci zanimivemu govoru, kojega so zaključili navdušeni klici in pohvala. G. Bartol pa poroča še nadaljne točke o deželinem zboru. O deželni zavarovalnici, živinski zavarovalnici, o desetmilijonskem posojilu itd. Njegov nastop je temeljito pobil vsa očitjanja, češ, ne bo znal povedati, nastopiti itd. Lahno mu teče beseda v domačem tonu, ki še bolj vzbudi zanimanje. Marljivi poslanec je žel obilo pohvale in odobravanja. Župan g. Gregorič se zahvali gg. poslancem za trud s prošnjo, da naj delajo v korist občine in izposlujejo ugodno rešitev prošnji, ki jim jih pošiljajo naši občani. Konečno nastopi g. Škulj z vprašanjem: »Sem li prav delaš, ko sem priporočal može, ki ste jih slišali danes.« Zagromel je odgovor silen: »Ja«. Predlaga na to tri resolucije. Zaupanje poslancem S. L. S.; podržavljenje notarijata in protest proti sankcioniranju krute in nad vse krivične postave Kolisko-Axman. (S kratko razlago nje vsebine in pomena.) Vse tri točke so bile sprejete z naidušenjem in odobravanjem, zadnja pa je vzbudila veliko ogorčenje proti nenasitnim Nemcem. Nato je sledil živahen razgovor med poslanci in volivci. Shod je bil miren, in nenavadno obilno obiskan, saj Loški potok je s prav malimi izjemami v taboru S. L. S. Čast mu!

Iz Dobropolj. Zapustil nas je g. kaplan Ivan Baloh in se podal na svoje novo mesto v Staro Loko. Nikakor se nismo mogli sprijazniti z mislijo, da se bomo morali ločiti od tako priljubljenega go-

spoda. Ločitev bila je tako težka, da se je v zadnjih urah marsikdo raje skril, ker ne bi mogel gledati tako pretresljivega odhoda. Vsa fara žaluje, pa ne po zunanje — s črnimi zastavami, ampak notranje — s srci. Kjer se srečata dva človeka, gotovo nimata drugega pogovora, kakor o priljubljenem gosp. kaplanu. Mi pa, mladeniška Marijina družba in izobraževalno društvo, zahvaljujemo se tem potom prečastitemu gosp. kaplanu še enkrat za spretno vodstvo in tolko požrtvovalnost. Deloval je med nami kratka tri leta; če pa vidiš njegova dela, sodil boš, da je bival v naši sredi desetletja. Vsled delovanja njegovega, mu bo veden spomin med nami.

Iz Kampolj pri Dobropoljah nam piše mladenič o surovem obrašanju nekaterih ondotnih fantov ter jim svetuje, naj vstopijo v izobraževalno društvo, kjer si bodo izobrazili um in srce.

Notranjske novice.

Iдриjske novice.

n Ne da jim žilica miru. Idrijski mestni odbor si je vtepel v glavo, da se mora postaviti javen zahod. Naročil je županstvu, naj postavi kar najbrže imenovano stavbo. Priznavamo, da je pri nas taka naprava potrebna. A županstvo jo je začelo zidati, ne da bi se prej vsi interesente zadovoljili. Rudniška direkcija in sodišče so se pritožili, županstvo je zidalo dalje. Na čigave stroške? Še potem, ko se je županu kot takemu naložila odgovornost, niso precej nehali. Vj magnati in občinski gospodarji, če ste tako vneti za občini blagor, eden naj odstopi od lastnega posestva toliko prostora. Če pa noče nobeden toliko žrtvovati, pa niste za nič.

n Neki liberalni dopisun, kateremu so se očitno zmešali možgani v njegovi votli butici sanja v liberalnem, protikmečkem listu »Slovenski Dom« o nekem liberalnem občinskem zastopstvu v Spodnji Idriji, ki naj bi po vzvišeni volji tega učnega dopisnika odslovil klerikalnega tajnika g. nadučitelja Bajca. Mi pa povemo temu možu in njegovim tovarišem, da se izmed sedanjih odbornikov komaj dva do trije štejejo za liberalne zastopnike v občini spodnejdrijski in da bomo še s temi temeljito pomedli pri prihodnjih občinskih volitvah. Sicer pa se mi ne menimo zato, kaj klobasari kak liberalni »Slovenski Dom«, saj vemo, da iz liberalne moke ne more priti nič prida. Tudi k nam so poslali kar na kupe »Slovenski dom«, pa naši možje so ga poslali nazaj, ker je res škoda za tisti denar, ki bi ga dali za take neslanosti, kakršne se za drag denar prodajajo v »Sl. Dómu«.

n Občinske volitve se nam bližajo. Zato je treba, da smo na jasnem, kaj bomo storili. Liberalni zastopniki in veljaki spodnejdrijski (menda v zvezi s socialnimi demokrati) so že napravili svoj sklep in ta se glasi: občina spodnejdrijska mora priti v liberalne roke, da se bo tem potom okreplila zopet moč propadlega liberalizma. Celi Kanomlji so milostljivo dovolili,

da bo smela imeti c e l a dva odbornika, katera pa bodo določili liberalni mogotci sami. Sedanjega župana Iv. Kenda tudi ne marajo več, še manj pa klerikalnega tajnika g. nadučitelja Bajca. Vse, kar ni čisto liberalno ali socialnodemokraško mora izginiti iz napredne Spodnje Idrije. To je sklep liberalcev in socijev, ki so ga izkuhali v svojih liberalnih možganih. Toda le počasi, bratje liberalci, ali ne veste, da morate v naši občini, ki je v veliki večini v taboru S. L. S. počasi voziti svoj liberalni voz, da se vam ne prevrne in razbije? Pa pustimo te liberalne sanje pri miru! Kaj bomo pa mi storili? Prvo je to, da pridemo vsi polnoštevilno na volišče. Zlasti vi Kanomelci in iz Krnic pridite do zadnjega moža, da pokažete, da niste zadovoljni samo z dvema odbornikoma, in da pokažete, da naša občina ni liberalna. Drugič ne smemo gledati pri volitvah na posamezne osebe, ampak le na stranko, kateri pripadamo. Da bomo složno in edino volili može, katere si bomo poprej izbrali. Ne dajmo se ustrašiti od nasprotne strani, naj vpijejo, kakor hočejo. Zavedajmo se, da nismo nič odvisni od njih, pač pa bi liberalci brez nas težko izhajali, mi pa brez njih lahko. Če bi nas po gostilnah napadali in nas lovili, povejmo, da naj nas puste pri miru, drugače bomo mi pustili take gostilne pri miru. Ko bodo agitirali okrog nas, jim povejmo, da so brez nas delali račun, naj ga še sami plačajo. Mi bomo pa poplačali s tem, da bomo izvolili pri prihodnjih občinskih volitvah može S. L. S., ki jim bo mar blagor in korist cele občine in sicer može iz vseh krajev naše občine, kakor se spodobi.

n Vrsto zabav zimske sezone v našem mestu je v nedeljo, 12. t. m., otvoril idrijski Orel, ki je kljub temu, da je krasen jesenski dan vabil na izlete iz mesta, lahko zadovoljen z uspehom svoje prireditve. V svojem nagovoru se je okrožni predsednik br. Jazbar poslovil od članov, ki bodo telovadnico zamerjali z vojaškim vežbališčem in je pokazal z besedami, ki se jim je poznalo, da prihajajo iz srca, ki gori ljubezni do krasne naše telovadske organizacije, kake lastnosti mora imeti cel odsek in vsak njegov član, da bo vreden imena Orel, ki ga nosi. Močan in odločen naj bo, z bistrim, od nikake strasti skaljenim pogledom naj motri vse, kar se godi krog njega, vzvišen naj bo nad vsem brezpomembnim in vsakdanjim, mirno naj koraka k visokim ciljem svoje organizacije. Kakor je bil orel pri starih Orkih posvečen najvišjemu bogu, tako naj tudi naš Orel posveti vse svoje delo v odseku in izven njega Onemu, ki daje rast in vspevanje. Tako je upati, da bomo enkrat lahko zadovoljno gledali na svoj z uspehi venčani trud. Zatem se je vrstilo več pevskih točk, ki jih je izborno, kakor vedno, zapel mešani oziroma moški zbor Katoliške delavske družbe, ki je žel obilo pohvale, tudi društvenemu orkestru je občinstvo živahno ploskalo. Pri enodejanski burki »Nemški ne znajo« je nastopilo par novih igralcev, ki jih še nismo videli na našem odru. Zlasti sta ugajala žejni »amtsdiener« in bahaški Jože, katerima je občinstvo kar med igro ploskalo. Prav je,

da se na naših odrih igralci menjajo, da se da prilika za javni nastop kolikor mogoče mnogim članom, ker naši odri nimajo namena vzgajati igralcev po poklicu. Igralci so dosegli, da oni, ki jim sreča pri srečolovu ni bila mila, niso odšli prežalostnih obrazov. Nekaj pa je, s čimur nismo bili zadovoljni, s postrežbo nekaterih natakarič. Neka taka Sokolica je baje dejala, da »čukom« sploh ne bo stregla. (G. Nussböckova ni seveda tega kriva.) Zopeten dokaz, kako bi se nam godilo v čitalniških prostorih, dokler bo v občini paševala rdečeliberalna gospoda.

Z Vrhnike.

Potovanje okrog zemlje v 80 dneh se imenuje veseloigra, ki jo bo priredilo ljubljansko Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v nedeljo, dne 26. septembra, ob 4. uri popoldne v društvenem domu na Vrhniki. Nad vse zanimivo bo slediti drznemu Angležu Phileas Foggu na tem potovanju iz Londona v indijske pragozde na obali svete reke Ganga, odtod med Kitajce in Japonce in čez prerije ameriške po pacifični železnici v New York, in naposled po parniku v klub ekscentričnih ljudi v London. V igri bomo videli indijske bramine, premetene Kitajce in Japonce in krvoločne Indijance. Igra je obenem poučna in zelo zabavna. — Pred igro nastopi kot govornik vrhniški rojak, preč. g. profesor dr. Mihael Opeka.

n Zanimiv prizor na cesti. Ob državni cesti poleg Lenarčičeve hiše na Vrhniki je bilo videti dne 16. t. m. ta-le zanimivi prizor: Tukajšnjemu cestarju je dovoljeno, da sme spravljati sadje od dreves, ki so zasajena na eraričnem svetu ob državni cesti. Omenjenega dne zjutraj je prišel cestar s svojimi otroci, da bi otresel nekaj tepkovih dreves ob cesti Lenarčičeve hiše, toda to delo je vršil že Lenarčičev hlapec mesto njega. Cestar in otroci so pa pričeli pobirati natresene hrushke. Ko je gospa Lenarčičeva to videla, je prihitela tudi sama pobirati, ker je pa videla, da bodo cestarjevi več nabrali, je poklicala še dva delavca in deklo, da so ji pomagali. Gospa Lenarčičeva je trdila, da so tepke njene. Cestar je pa zatrijeval, da spadajo njemu, ker so na eraričnem svetu. Slednjič se je gospa Lenarčičeva raztogotila ter pograbila nekaj hrushk in vrgla cestarjevemu dekletu v obraz. Stvar se bo obravnavala na pristojnem mestu. Ta dogodek kaže v jasni luči, kaj sme delavec pričakovati od bogate liberalne skoposti, katera ubogemu trpinu ne privoščimo niti tega, kar mu gre. Naj si to zapomnijo oni kratkovidni fantje iz delavskih vrst, ki v sokolski obleki delajo globoke poklone liberalnim mogotcem ter jim kot »častna straža« zvesto služijo! Kaj jim je pričakovati od ljudi te vrste? Morda dela plačanega s kisló repo, kakor se je svoj čas gospa Lenarčičeva proti delavcu svoje tovarne izrekla? Ne, ne! Toliče nesreče vam niti za vaše surove psovke ne privoščimo.

n Hranilnica in posojilnica na Vrhniki ima sedaj in v bodoče vsak dopoldan svoje uradne ure, kar je za stranke zelo ugodno. Ker je obrestna mera za posojila

znižana na 5% ter obrestuje hranilne vloge po 4½%, je priporočati občinstvu, da se karnajveč oklepa domačega solidnega denarnega podjetja!

n **Precej občuten udarec** je zadel le-tos nekatere naše posestnike pri prešičor-reji. Razsajala je nekaj časa rdečica ter pobrala precej mladih in starih kosov iz svinjskih hlevov.

26. SEPTEMBER.

Tik pred volitvijo pride »Domoljub« na Goriško. Vsak ve, da »Domoljub« bije boj proti kmetovim sovražnikom za izboljšanje kmetovega položaja. Naš list se bori proti verskim sovražnikom našega naroda, ki mu hočejo ugrabiti njegove verske svetinje. Lahko s ponosom rečemo, da je ravno kmetov prijatelj »Domoljub« mnogo pripomogel, da se je kmet rešil oderuških liberalcev, strl liberalno vladu v prah in da gospoduje danes na Kranjskem pošten katoliški kmet.

Zato smatra »Domoljub« za svojo dožnost, da tudi goriškim svojim prijateljem najtopleje priporoča, da agitirajo in delajo za prave kmečke kandidate, ki jih je postavila Slovenska Ljudska Stranka. Ti možje so:

ANTON MANFREDA,

župan, Idersko pri Kobaridu.

JOŽEF FON,

državni poslanec, Gorica.

ALOJZIJ JERIČ,

posestnik, Kobdilj na Krasu.

Te može volite dne 26. septembra! Gotovo je, če pojdejo vsi naši somišljeniki na volišče, da zmagaajo ti može.

Ne dajte se motiti po nasprotnikih. Ti kriče danes mnogo o razdoru v S. L. S. Mislijo, da se pri nas gre za to, da bi vsak bil rad poslanec, kakor je to navada pri liberalcih. Geslo mož v naši stranki je: **delo za ljudstvo!**

Velika resnica pa je, da vlada med liberalci in agrarci velika zmeda. Oboji imajo iste kandidate in jih priporočajo ter ponujajo kakor jud preležano blago. Prve strani njihovih listov so polne hvale o kandidatih, na zadnji strani pa devljejo lastne kandidate v nič. Tako n. pr. »Soča« od sobote strašno priporoča vse tri liberalne kandidate kot edine prijatelje kmeta; na tretji strani pa pravi o dr. Frankotu, da ni za nič. To smo mi vedeli že davno, da je za nič. To smo mi vedeli že davno, da je za nič. Franko za poslanca za nič; toda gnju-siti se mora človeku, ko vidi, da liberalci kmetu na eni strani priporočajo moža, o katerem na drugi straji pišejo, da ni za nič. Tega so zmožni le liberalci. — Agrar-nič. Tega so zmožni le liberalci. — Agrar-niči so postavili za svojega kandidata Lojzeta Štreklja. Zabavljajo proti njemu, kar se da, ker jih je trtna zadeva na Krasu se da, ker jih je trtna zadeva na Krasu poučila, da Štreklji izgublajo tla. Mi po-skrbimo, da pojdejo Štreklji v globino po-zabnosti; in vrhu te globine pa postavimo skalo z velikim napisom: Kupčija s trta-

Iz raznih krajev Notranjske.

V nedeljo, dne 26. t. m., ob 3. uri popoldan, se v Borovnici ponovi lepo vspeła gledališka predstava »Tihotapec«, narodna igra v petih dejanjih. Kdor bi rad videl in sočustvoval s sinom, ki ne uboga svojega dobrega očeta, naj se potrudi ta dan v lepo prostorno borovniško dvorano. Na svidenje!

G O R I Š K A.

mi. Toda priporočajo Lojzeta, ker ga mo-ra-jo. Zveza z liberalci jih sili. O Križniču pa niti govorili ne bomo. Druge zasluge nima, kakor da je kotlar, mesar in fabri-kant, ki je vodno silo v Soški dolini spravi-l v laške roke. Ugleden agrarrec je de-žal: Vsak delavec bi bil boljši poslanec ko Križnič. Tako časte liberalci in agrarci svoje kandidate. Kmet ni padel na glavo, da bi volil ljudi, ki jih lastni pristaši tako hudo devljejo na rešeto. Zato bo kmet dne 26. septembra volil kandidate S. L. S.

Iz Bukovega. Veselica cerkljanskih sokoličev se je izvršila srečno tudi za Bu-kovce, ki so bili na nji častno zastopani. Čeravno ni bilo 4—5000 ljudi navzočih, kakor so to oznanjali bukovski naprednja-ki cele dneve naprej, vendar se je zdelo to našim naprednjakom nekaj lepega, ne-kaj tako veličastnega, da so še sedaj vsi navdušeni za te lepe »tiče«, in za načela, ki jih ti »tiči« zastopajo. Seveda temu navdušenju sledi potem politična agitacija. Kdo — vam pravim, — kdo ne bi bil navdušen, ko je videl one veličastne in zma-goslavne sprevode po Cerknem. Pomi-slite! Po Cerknem, kjer gospodarji kleri-kalni zmaj, je korakala hrabra četa — pardon — armada bojovníkov za napredno stvar. Naprej je korakala godba in godla tiste lepe kose. Za njo (za godbo namreč) so nosili zastavo s podobo sv. bratov Ci-čila in Metoda in z napisom: »Vse za vero, dom, cesarja!« Dragi čitatelj! Ti se sme-jaš, ko to čitaš! Kaj se boš smejal? Po-gledat bi bil šel, kot jaz... Ali je pa to kaj čudnega? Ko bi bili liberalci sami kupili zastavo, bi bili že kaj drugega gori namalali in dali kaj drugega napisati na vrh podobne. Ker so pa zastavo dobili zastonj, je pa vseeno dobra, saj se vseeno ne vidi podoba in napis, ker navzdol visi. Breli-hovemu »študentu«, glavnemu svobodo-mislec, pa tudi ne blešči ta reč preveč v oči, ker ima »špegle«. Končno pa se mora povedati, da so liberalci precej potrpež-ljivi, in ravno potrpežljivost marsikaj pre-nese. Za to zastavo je korakalo napredno učiteljstvo. No, kot narodni voditelji in vzgojitelji imajo vendar pravico zahte-vati, da se jih vzame v armado med prve bojovne vrste. Da so res zmožni za boj, to bodo pokazali sedaj za časa volitev. (Saj se razumemo.) Za učitelji so korakali »tiči« in za temi pa »tičice« s pisanim perjem. Zadaj pa tiste vrste ljudje, ki mo-ra-jo vse videti, katerim pravijo na jugu »muli di strada«. Tak izprevod vendar niso mače solze. Če vidi naprednjak iz Bukovega kaj takega, tedaj mu vzpla-meni srce za vse, kar je »dobro« in »ple-

n Na Rakeku bo v nedeljo, dne 26. septembra, ob pol 4. uri popoldne politični shod, na katerem bodo poročali o svojem delovanju poslanci S. L. S., med njimi tudi Gostinčar. Somišljeniki, agitirajte za shod in udeležite se ga polnoštevnilno!

menito«. In ves navdušen gre agitirati za »kmeta«-»fabrikanta« Križniča. — »K m e t n a j v o l i k m e t a ! « s tem Mrmoljevim geslom se bodo vršile sedanje deželno-zborske volitve. Zato so tudi izbrali libe-ralci tri »kmete«-kandidate. »Liberalci-agrarci« ali vas ni sram? Kako se vendar upate stopiti med ljudstvo? Ali se ne bo-jite, da bi vas kmet ne poglal iz hiše, ko pridete k njemu agitirat. Da poglal vas bo za vedno, in to dne 26. t. m. z volivnim listkom v roki. S. L. S. pa bo stopala zmagonosna iz volivnega boja. In zakaj tudi ne? S. L. S. lahko stopi z jasnim čel-om pred volivca-kmeta. Zakaj, ona ima med svojimi kandidati v splošni kuriji — dva kmeta. In liberalci? Ali je dr. Franko kmet? In uradnik Lojze Štrekelj? In fabrikant, krčmar itd., itd. Križnič? To so vam kmetje v fraku. Pa bo še kričal »Kmečki glas« in se širokoustil: »Kmetje naj volijo kmeta!« Dà, možje, kmetje naj volijo kmeta, in zato v boj za kandidate-kmete S. L. S. Dobili se bodo še vedno nevedneži, ki bodo pod krinko »agrarcev« kričali: Volite za nas, mi smo za kmeta! Take kričače vprašajte: Kje imate kakega kmeta kandidata? In tak liberalni — agra-rec bo umolknil. Kaj naj pa odgovori? Nič! Osramočen bo odšel.

Tudi vi, Bukovci! In tudi ti, kmet iz bukovske fare, se otresi liberalnega ter-orizma. Ko pride agitator v pol-fraku iz Cerkna, ga vprašaj, kam so deli vero za dni njih slavnosti. Brez sv. maše, mimo cerkve so imeli svoj triumf. To je nesram-no žaljenje verskega čuta naših ljudi. In temu daj odovor ti, kmet, dne 26. sep-tembra z volivnim listkom v roki. Pokaži, da se ne daš žaliti in vrhu tega še gospo-dovati od ljudi, ki jim je ljudski blagor deveta briga in vera »zasebna stvar«.

Lep napredek. Zopet nekaj veselega! Mladinska in izobraževalna organizacija na Goriškem se lepo razvija. Sedaj dru-štva tekmujejo med seboj v zgradbi dru-štvenih domov. Prvo društvo, ki je skle-nilo zidati društveni dom, je društvo v Št. Ferjanu, ki ima največje število fantov na celem Goriškem. Županovo hujskanje ne oplaši šentferjanskih fantov; preveč so pogumni in samozavestni. — Nadalje se razpravlja o zgradbi doma v Solkanu in v Grgarju. Naj bi ti novi domovi bili za našo organizacijo mogočne trdnjave, v katerih se bodo vezbali katoliški fantje in može za hud boj proti nasprotnikom kr-ščanstva, slovenstva in ljudskega blagra.

Velik strah vlada med goriškimi agrarci in liberalci pred takozvano »novo

strujo v »Slovenski Ljudski Stranki« na Goriškem. In vendar se mladi krščansko-socialni možje sedaj prav nič ne vtikajo v politiko. Le na izobraževalnem polju delujejo z vso vnamo. Naša izobraževalna in mladinska organizacija naj prekvasi slovenskega kmeta in delavca na Goriškem s pravim krščanskim duhom in ga utrdi v resnem verskem življenju ter ga tako usposobi tudi za zdrav napredek na gospodarskem polju. To je namen kršč. socialne organizacije. Da liberalci in agrarci kažejo ravno proti tej smeri našega delovanja tako besno sovraštvo, nam to zopet le dokazuje, da sovražijo krščansko ime in katoliški duh ter da nočejo, da bi se ta katoliški duh utrdil v našem ljudstvu. Toda to-le povemo agrarcem: Če se bojite te krščanske organizacije že sedaj, ko je ta še v povojih, ko smo še šibki, kakor je šibka vsaka velika stvar v svojem početku, če se nas bojite že sedaj, kaj boste pa počeli, ko postanemo močni, ko se naša organizacija utrdi in razširi v vsako kočjo? Takrat vam pač ne bo pomagalo vpitje proti Kranjcem in kranjski politiki, ne bo vas rešilo, da hujskate Slovenca zoper Slovenca, ampak strti in ponižani boste ležali, kakor črviček, ki je nanj zidar-delavec položil kamen, da sezida in zgradi velikansko poslopje. Kakor zvijanje črviča se nam zdi vaše sovraštva polno hujskanje proti naši krščanski organizaciji, ki je vzvišenejša in krasnejša, ko najlepša stavba sveta.

Pred rojstvom

otrokovim najde mlada mati s **Scott-ovo emulzijo** novo moč in z novo močjo svežost življenja. Izredno nagel in vsepušen učinek iznenadi in oveseli.

Scott-ova emulzija

je lahko prebavna in prijetnega okusa. Poskus Vas prepriča, kako je **Scott-ova emulzija** primerna ravno za ta slučaj. 2614

Scott-ova emulzija

odpravlja utrujenost pri hrani, pomnoži hrano in napravi dojenčka čvrstega in zdravega.

Scott-ova emulzija velja za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena originalne steklenice 2 K 50 v.

Dobi se v vseh lekarnah.

Izvid gospoda dr. Josipa Parza, praktičnega zdravnika

na Dunaju.

Gospodu J. Serravallo

v Trstu.

Prijazno mi poslana preizkušnja Vašega Serravallovega kina-vina z železom mi je povodom neke rekonvalescence po influenci prišla prav v dobro in bom ta Vaš izdelek v primernih slučajih še večkrat rad uporabil.

Na Dunaju, 29. oktobra 1908.

317 M Dr. Josip Parz.

Prodaja se:

pri priporočljivi slovenski tvrdki **Lenasi & Gerkman v Ljubljani**, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) novo najboljše sukno, najlepše blago. Vedno novosti za obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. Opreme za neveste. 2469 1

Kupujte!

le pri tvrdki, katero Vam priporočamo, slovensko podjetje **Lenasi & Gerkman v Ljubljani**, Stritarjeva (Spitalska ulica št. 4.) Novo najboljše sukno, najlepše blago. Vedno novosti za obleke in bluze. Strogo solidna postrežba in nizke cene. 2469 1

Glasbena šola Kaiser na Dunaju otvori dne 1. oktobra 36. šolsko leto. Poučuje se od 31 učiteljev glasovir, petje, violino, orglje, harmonij, kontrapunkt posebno za opere in operete. Prospekte daje zastoj ravnateljstvo na Dunaju VII/1, Zieglergasse 29.

1169 **Dr. J. Demšar** 52-1
zdravnik - strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Kronoflor
zoper težkoče organskega dihanja in oper
bolesti žiloda in mehruja najbolje priporoča
prve vrste in ki zdravljenavoda
se kol naravna

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 21. sept. 1909.

Pšenica	27.—
Rž	18.—
Oves	16.—
Ajda, črna	17.—
Ajda, siva	16.—
Proso, rumeno	16.—
Proso, belo	17.— do 18.—
Ječmen	16.—
Fižol, ribenčan	25.—
Fižol, hrvat	24.—
Fižol, koks	26.—
Fižol, mandalon	20.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 18. septembra,

9, 90, 29, 64, 73.

Dunaj, 18. septembra.

25, 1, 51, 62, 32.

Za jesen in zimo!

Važno za trgovce in krošnjarje! Naročaje naravnost iz tovarne! Pošilja se tudi na zasebnike!

2611 **Brez konkurence!** (3-1)

Ponudim nogovice in žoke zajamčeno izborne kakovosti 50% za navadno prodajno ceno. 1 zbirka za pokus žoki 1 dvanajst. le K 6-30 1 " " " 1 " " " " K 7-80 Ako ne ugaja, "se denar takoj vrne nazaj! Pri odjemu 5 dvanajstoric, **franko**, pri 50 dvanajstoric 5% popust.

Tovarna pletenin

FRANC MALINA, Nachod, Češko.

Ako hočete svoje dete

imeti zdravo, veselo in duševno se zdravno razvijajoče, dajte mu

Dr. Hommel-ov Haematogen.

SVARILO! Zahteva naj se izrečno ime dr. Hommel. 522 b

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg

razpošilja: **ure, zlatnino in srebrnino**

na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdko!

Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Gos-

kopf ura na 6kammov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča.

.. K 4-50. ..

Srebrne ure od 6 K naprej.

Večletno jamstvo - Ako blago ne ugaja, "se denar vrne nazaj.

Sokoške veržice s slov. travkovi

nikelnasta K 1-20, srebrna .. 5-..

2172 21-1

Puške!

Lancaster . . . od K 26-
Flöbertpuška . . . 8-50
Pištolo . . . 2-
Samokralj . . . 5-

Poprave cen. Ilustrirani cenik franko. 870

F. Dušek, Opočno 123, Češka.

Najboljši proti

kurjlim očesom

velik-radikal oblik za kurja

očesa 1 zavoji 40 vinarjev

Veliko-radikal sredstvo za

kurja očesa 1 stekl. s 60 v.

Proti naprej plačlin v

znamkah 2 20 vin. za

poštuno je pristno le pri

C. Richterjevi lekarni pri

„ORLU“, Wels štev. 12.

Istotam sloviti veliki

obliž proti trgani in

revmi po K 1-.. Pozor

na reg. varstv. znamko.

2172 21-1

Posestvo na prodaj je v Tihaboju

nad Mirno, fara Sv. Križ na Dolenjskem; obstoji iz dobroohranjenega gospodarskega poslopja, njiv, travnikov in hoste. K 7400. Vpraša se pri **Henriku Zabukovec v Št. Rupertu.** 2625 3-1

Sprejme se

samostojen mlinar,

vešč mlinarske stroke. Neoženjen ima prednost. Plača po dogovoru. Več se izve pri Ant. Kobi-ju, Breg, Borovnica. 2342 (1)

Ugoden nakup ostankov!

25 metrov

perilnega kambrika (tiskovine) temno ali 1910 svitlo pisano: 10-1

prve vrste 25 metrov K 12-50 (meter 50 vinarjev)

druge > 25 > > 10- > 40 >

pisano blago za srajce:

25 metrov prve vrste K 14- (meter 56 vinarjev)

25 > druge > > 11-50 > 46 >

25 > slabe > > 7-50 > 30 >

25 > močne bele kotenine K 10, meter 40 vin-

se pošilja vsakemu naročniku proti poštnemu povzetju tako dolgo, da ostanki ne poidejo.

Posiljateljstva trgovina **R. Miklauc**, Ljubljana - Stritarjeve ulice štev. 5.

Obstoj tvrdke 40 let.

Razširjajte Domoljuba.

2613

Zahvala.

Po nad 30 tednov dolgi in mučni boleznimi umri je moj iskreno ljubljeni soprog **IVAN KOŠIR**, posestnik in gostilničar v Kozarjah, h. št. 30., star 61 let. Bolezen je prenašal potrpežljivo ves udan v voljo Božjo.

Iskreno se zahvaljujem sosedom in drugim, ki so ga med boleznijo ljubeznivo obiskovali; zahvaljujem se presrčno domačima precastitima gospodoma duhovnikoma župn. Jos. Plantaricu in kapl. Valent. Kajdižu (ki je v dan pred smrtjo previdel pokojnika s svetimi zakramenti za umirajočce) ki sta pokojnega spremlila iz hiše žalosti na pokopališče na Dobrovi, kakor tudi vsem pogrebem, sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem za tako obilno vdeležbo ob sprevedu in pogrebu ter za darovane krasne vence; končno izrekam najtoplejšo zahvalo tudi g. Malavasiču z Viča, ki je oskrbel mojemu pokojnemu možu tako veličastni in ginljivi pogreb. Vsem skupaj pa dobri Bog povrni stotero njihova dejanja krščanske ljubezni!

V Kozarjah, dne 18. septembra 1909.

Vdova Marijana Košir z otroci.

Dva učenca

sprejme za mizarstvo ročno in strojno, kakor tudi za strugarstvo **Josip Kern**, mizar na Zg. Beli p. Tupaliče na Gorenjskem. Isti se priporoča pri oddaji mizarskih del za nove hiše, šole itd., ker izdeluje vse točno in lepo po najnižji ceni. 2466 (1)

Odda se takoj v najem

kovačnica

z vsjo opravo ali brez nje, kakor kdo želi. Dela ima ista zelo veliko. Več se izve pri **Francetu 2567 Rebolju, Krka, Dolenjsko.** 3-1

Iščem žagarja in mlinarja

Plača po dogovoru. **Fran Lenarčič, Nova vas pri Rakeku.** 2565 3-1

O sreči lahko govorite

ljuba gospodična, da sem imel včeraj v žepu sodenske pastilje — pristne Fageve — in da sem jih porabil proti Vašemu hudemu prehlajenju. Tak kašelj se me še ni lotil. In sedaj? Nič več vsega tega in zahvaliti se imamo za to samo Fagevim pristnim sodenicam. Ne dajte, da Vam v bodoče pastilje še kdaj poidejo. Skatljice po 1/25 se dobivajo po vseh lekarnicah, drogerijah ali trgovinah z rudninskimi vodami. Ponaredbe pa 3431 odločno zavračajte. (38)

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: **W. Th. Guntzert, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17.**

Zastoj in poštnine prosto

pošiljam vsa omar moj veliki bogato ilustrir. glavni cenik s 3000 slikami s - lidni, dohr h in cenih glasbil vseh vrst. C. Inkr. sv. založnik **Jan Konrad** razposiljalnica v Mostu št. 1332 (Češko). **Violine za učence** brez lo. a po K 490, 550, 6—, 687. Lok K - 80, 1—, 150, c tre, piščali, kl rin ti, harmonike itd., b gata izbira v 3 deli. Nikak rizično! Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Posteljna vlaga.

Odstranitev takoj z uporabo „**VSTANI!**“ znikoma zavrževano. Starost in spol se naznani. Knjižico pošlje zastoj „**Zavod Aesculap**“ 431, Regensburg, Bavarsko. 284 32-1

Redka prilika

Nakupil sem od pogorele tovarne celo zalogo nekoliko skvarjenih težkih

flanelovih odej

najnovejših vzorcev, na katerih je opaziti docela neznatne, komaj vidne madeže od vode, in jih pošiljam 3 komade za 9 kron na izbiro. Odeje so primerne za vsako boljše gospodinjstvo za pokrivanje postelj in oseb ter so zelo tople 2563 in mehke in dolge čez 180 cm. 1-1

OTON BEKERA odsluženi c. kr. nadzornik finan. straže, Nachod, Češko.

Zajec & Horn

tovarna umetnega kamenja **Ljubljana Dunajska cesta 73.**

:: Podružnica na Pešati, p. Dol pri Ljubljani. :: priporoča solidne tlakove za cerkve in veže, stopnice, podboje, grobne spomenike, cevi za kanale, umetni marmor in prevzema betonska dela po najnižjih cenah. 1827 1-1

Gledalo se je vedno

2595 na 7-1 dobro postrežbo, lepo blago in nizke cene vsled tega je trgovina

R. MIKLAUC Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica št. 5 pri slav. občinstvu splošno poznana kot najboljša trgovina blaga za moške in ženske obleke.

Dobrodoča 2588 2-1

gostilna in trgovina

se da takoj v najem. Več pove upr. vništvo tega lista.

Išče se v najem 2582

kovačnica

na ugodnem raju, ki daje dovolj dela. Pomibe na uprav. „Domoljub“.

Prašiče

2300 varujemo pred 5-1 okuženjem, če se jim 3krat na dan da žlico „Pyrola“ v krmo. 1 steklenica 1 K, 10 stek. K 9—, Najmanj se dobita 2 stek. Izdeluje in razposilja vsa preizkuš. zdravila za živino

Lekarnar V. Savost Maribor V. Frana Jožefa cesta.

Naznanilo!

Zaradi posebno ugodnega priložnostnega nakupa konkurzne mase je spodaj podpisana trdka v položaju oddajati čudovito cenó, dobro, pristobnobarvo, solidno blago. V svojo korist se prosí z naročilom hitro! Od vseh navedenih reči je približno 5-6000 kosov ali parov v zalogi!

Za gospode!
Lovske srajce z dvojnimi prsi prej K 1-70, svađaj K 1-10, iste s kož. podl. prej K 2-20, svađaj K 1-50. Turistovski srajce s kožuh. podl. prej K 2-80, svađaj K 1-90. Dobre lovške spodnje hlače, kompl., vel. s kožuh. podl. prej K 2-20, svađaj K 1-50. Dobre spletenes. kratke nogavice prej 60 v., svađaj 45 v., gorko volnene kratke nogavice prej K 1-70, svađaj K 1-0. Lepe likane srajce z all brez ovratnika, čisto bele ali barv. prsa prej K 3-30, svađaj K 2-50. Krasne flanel. turistov. srajce prej K 2-50, svađaj K 1-70, še boljše prej K 1-90, svađaj K 2-20. Mod. ovratniki za gosp. preje 40 v., svađaj 26 v. Krasne žid. kravate ali zadrgre bele ali temne prej 90 v., svađaj 50 v. Pletene moške telovnice prej K 3-90, svađaj K 2-70, še boljše prej K 6-50, svađaj K 4-50. Elast naramnice prej K 1-30, svađaj 70 v., še boljše prej K 1-70, svađaj K 1-10. Suknjeni čevlji z debelimi podplatli iz motvoza prej K 1-90, svađaj K 1-30. Krasne dežne plašče iz kamelaste kožuhovne preje K 1-90, svađaj K 1-20. Dobre srajce iz oksforda kompl. vel. prej K 1-95, svađaj K 1-35, še boljše prej K 2-90, svađaj K 1-45. Lepe čepice za šport prej K 1-30, svađaj 78 v. Barvaste robce prej K 1-90 1/2, duc. svađaj K 1-0. Dobre nahrbtnike, rjave ali zel. prej K 3-30, svađaj K 1-90. Dobre spodnje hlače iz gradla ali barhanta, bele ali barv. K 1-90, svađaj 1-20, še boljše prej K 2-20, svađaj 1-58.

Za gospe!
Dobre srajce za vsakdanjo rabo iz tirol. platna s čipkami prej K 1-90, svađaj K 1-35, iste iz vojaškega platna z vezanim nadplodnikom prej K 2-20, svađaj K 1-45. Flanelaste srajce, zelo pripravna nošnja, prej K 2-30, svađaj K 1-50. Iste z dolgimi rokavi prej K 2-70, svađaj K 1-90. Krasna vol. krila v vseh barvah in velikosti, velik. I. prej K 2-30, svađaj K 1-50. Lepe jesenske bluze, velikost I. prej K 2-30, svađaj K 1-50. II. prej K 3—, svađaj K 2-30. Krasne damske pasove prej K 1-40, svađaj 90 v., čisto fine prej K 1-70, svađaj K 1-4. Najnovejši popravji, predpasnike prej K 2-50, svađaj K 1-70. Široke gospe. predpasnike dobro modrik. h'ago preje K 1-50, svađaj 90 v., široke dobre predpasnike iz klotja prej K 3-60, svađaj K 2-70. Krasne garniture iz medvedje kože spodnje krilo in hlače, prej K 3-50, svađaj K 3-40. Lepa spod. krila iz klotja prej K 0—, svađaj K 5-50. Modre jes. nogavice prej 80 v., svađaj 50 v., še boljše prej K 1-10, svađaj 70 v. Krasen loden za obleke, vseh barv 170 cm širok prej K 2-20, svađaj K 1-45. Lepo blago za obleke, prej K 2-90, svađaj K 1-95. Vseh enostavnih barv. Zametast barhant prej K 1-15, svađaj 78 v. Krasne kašm. robce za na glavo prej K 2-70, svađaj K 1-30. Gorko robce za na glavo (Schal), vseh barv, preje K 1-70, svađaj K 1-50, še boljše prej K 3-80, svađaj K 2-70. Gorko čevlje za dom prej K 1-90, svađaj K 1-60, z močnimi podplatli iz motvoza. Krasna šotška volnena krila prej K 1-90, svađaj 98 v., 170 cm. široka. Vel. hlače iz barhanta preje K 2-40, svađaj K 1-50.

Za gospodinjstvo!
Lepe čipk. zastore 160 cm široke prej 90 v., svađaj 45 v., še boljše prej K 1-40, svađaj 65 v. Zastore iz blaga bordo ali zelene dvokrilne prej K 3-80, svađaj K 2-70. Dobre preproge prej 90 v., svađaj 60 v., še boljše prej K 1-40, svađaj 95 v. Dobro tirolsko platno prej 60 v., svađaj 45 v. Močno kmečko platno prej 80 v., svađaj 10 v. Močne rjuhne cela širina preje K 1-40, svađaj 98 v., še boljše prej K 1-80, svađaj K 1-00. Dobre srajce iz oksforda prej 60 v., svađaj 45 v., še boljše prej 90 v., svađaj 60 v. Flanel. post. odeje prej K 2-20, svađaj K 2-70. Odeje rdeče ali barvaste podložene iz dobre volne prej K 6-50, svađaj K 4-50. zelo velike prej K 8—, svađaj 5-50. Zgolovljene rjuhne brez šiva prej K 2-90, svađaj K 1-90, zelo težke prej K 3-60, svađaj K 2-60. Lepo rumb platno preje 85 v., svađaj 55 v. Krasno modr. blago z židastó svetlobo prej 80 v., svađaj 40 v. Dobro tkano blago navad. šir. prej 60 v., svađaj 41 v., cela širina prej K 1-30, svađaj 90 v. Lepo rožaste preproge za omare iz dobrega povodč. platna 115 + 70 prej K 2-90, svađaj K 1-70. Krasne garniture za neveste 2 postelj. 1 namiz. prt bordo in zel. prej K 11—, svađaj K 9—. Modre plat. predp. prej 90 v., svađaj 65 v. Velike torbe za nakupovanje z ročajem prej K 1-70, svađaj K 1—, Zgolovljene zglavnice s čistim perjem, dobro napolnjene prej K 7—, svađaj K 4—. Iste pernice prej K 18—, svađaj K 12—. Lepe bele šepne robce z barv. atl. robom 1/2, ducata preje K 1-70, svađaj K 1—, Telesne hlače za otroke z kož. podl. 1 velik 50 v., z zvišanjem 10 v. Krasne zimsk. obleke 1 vel. K 1-50 z zvišanjem 10 v. Štalj. hlače iz usnja svađaj K 2-70. Fino vijolič. mlto vseh dišav svađaj 1/2, duc. 72 v. Barvaste perlane flanel. preje 75 v., svađaj 45 v. Teško tirol. platno 160 cm široko prej K 2-70, svađaj K 1-50. Velike klopičje zimsk. volne preje 60 v., svađaj 40 v. Vel. klopičje dobre volne preje 90 v., svađaj 68 v.

„Kaufhaus zur Südbahn“ Gradec, Annenstrasse 60/7.

Navzile teh čudovito nizkih cen dobi vsak kupec, ki kuni za več kot 10 kron lepo praktično darilo. Pošiljate nad 20 kron se pošiljajo stroškov prosto. Nepovoljno se brez napake zamenja. 2617 Prosi se za natančen in razločen naslov.

Ako želite kupiti res dobro, trpežno o zajamčeno p stnobarvno, iz najboljše preje tk no

platneno in bombažasto blago

polem zahtevajte zastoj in fra. ko izbirko vzorcev obsežno veliko izberó oblek, bluz, spod. perila in srajc, flanel, barhanta, p stelnjene damasta, gradl, nankinga, cefira, grolsa, oksforda, žepnih robecev, brisač, kuhinjskih brisač, platneno in bombažastega blag; belo in bar. isto za telesno i. poste j ro nerilo itd. od trdke **JOSIP BEJKA** baža in pisanega blaga. **Polica na M. Češko** Ugodna izbira na domu ne da bi se sililo kupiti, pri solidnih pogojih in nizkih cenah. Pošilja naravnost same za zasobnike nad 30 K poštnine prosto. Za neobsežne gospe izvršeno perilo po meri. Lastna izdelovalnica damskih srajc od K 9-60 naprej z krasnim ročnim vezanjem. Ker b. ta oglaš redko objavljen zaznamuje si blag. naslov. Ta slov. trdka se vsakemu pri nakupu anju priporoča. 2564 3-1

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, čistilnice, preše za sadje i. t. d.

1703 Edino le pri: 26-9

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdiko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Daje po

4¹/₂ %

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje - **po 4¹/₂ %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predume** na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

2553

Čevljarski pomočnik

se sprejme takoj. Ako bo sposoben, lahko samostojno izvršuje obrt. Val. Rotar, Sava 100, p. Jesenice. 2600 1-1

Hlapec

priden in pošten, dobi službo h konjem, lahko je tudi bolj prileten. 24 kron mesečne plače in hrana pri hiši. — Sprejme se tudi poštna deklica kot učenka za trgovino. Anton Werbole, Medija-Izlake. 2566 3-1

40 do 45 metrov za 15 kron Za trgovce in zasebnike se nudi izborna prilika, da si nakupijo izbrane ostanke **cefira, oksforda, kanevasa in višnjeve tkanine**, vse zajamčeno brezhibno in pristnobarvno, najboljša kakovost. Dolgost ostankov 6-10 m. Za neprimerno se denar vrne. Najmanj se more naročiti poštni zavoj 40-45 m. Razpošilja po povzetju. **Julij Kantor, tialnica v Baby-ju pri Nachodu, Češko.**

Za jesenski in zimski nakup blaga

najdete v trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani, Pogačarjev trg (Sadni trg)

zelo veliko izber blaga zadne novosti.

Cene nizke — postrežba znano dobra. 10-1

2596

CENO POSTELJNO PERJE.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivoga puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-blaga, 1 pernica vel. 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3, K 3-50, K 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5-, 5-50. Spod. pernica iz gradla 180x116 cm K 13-, 15-. Razpošilja proti povzetju pošt. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les. Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem F 717 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 52-1

Pri naročilu 1 zavoja Iranko 35-1
2380 " " 5 zavojev " 35-1
in 5% pošiljam za potnike, posestnike in zasebnike 1 zavoj 40-45 m ostankov v kosih od 1-15 m za K 15-50. Pristni brezhibni in stalnobarvni kanafasi, modrotiski, oksfordi, flanele, grizeti, barhenti, cefiri, belo blago in dr. v najcenejši izberi v tkalnici

Antonina Maršika,

Č. Čermá pri Nachodu, Češko.

Na željo se postreže vsakomur s potrebno izbiro. Rjuhe brez sva, platnene, 150 cm šir., 225 cm dolge, 1/2 tuc. K 15-. Prosim vsakogar, da naznani natančen naslov ter poštno in žel. post. Neprimerno se vzame nazaj in vrne denar ali zamenj blago; prevara izklj.

Za košnjo priporočamo najboljše ameriške kosilne stroje MC. CORMICK

kateri so ne samo po izreku enega samega, nego na Kranjskem že od več sto posestnikov, ki te stroje že več let vporabljajo kot najboljši in za naše kraje najpripravnejši spoznani. Vsakdo naj se torej sam prepriča in kupi le kosilni stroj **MC. CORMICK**. Opozarjamo posebno na naše nove nože z gostimi zobmi, ki posebno globoko režejo, za nizko in redko travo.

Edina zastopnika za Kranjsko:

2737

Karol Kavšeka nasl. **Schneider & VEROVŠEK**, Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

I. Knez-u v Ljubljani.

Kdor hoče blago naročiti

naj nemudoma piše po vzorce dokler ne poidejo. Naznani naj se cena in vrsta blaga od katerega se žele vzorci.

Naslov: 2597 9-1

Pošiljateljska trgovina blaga

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Gene najnižje. - - - Vzorci poštine prosto.

Suhe gobe

češminjevo lubje, arniko, lipovo in bezgovo cvetje, sladke koreninice, korenine in perje od beladone in malih noric (lesjaka), jeternik, tršljik, podlessek i. t. d., kupuje

V. H. Rohrmann

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 28 in v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37.
2068 1

Posestvo na prodaj

obstoječe iz hiše ter vsega gospodarskega poslopja v dobrem stanu. Njiv za 22 mernikov, travnikov za 4 goveje živine, 6 oralov hoste (gozda). Cena 12000 K. Več se poižve pri lastniku Jožefu Kos-u v Kapljivasi, p. Tržišče, Dolenjsko. 2429 3-1

*Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo polovili naj se obrnejo
na
Simona Hmeletka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 29,
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manuf. blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne!

Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov ostankov po želji sortirano 15 K

Burhan v lepih vzorcih za oblike, bluze in spod. obl. Flanel, lepo krizaste, za srajce in bluze.

Delen, z robom, za obleke in bluze.

Angleški cefer, 60 cm širok, za pisane srajce, prsa za srajce in bluze za dame.

Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.

Kanafas za posteljne prevleke v živahnih barvah.

Oksforda za moške srajce, izborno trpežne kakovosti.

Krizel, barven, za spodnja krila, tkan iz debele tvarine.

Nikake rizike! Znesek se takoj vrne, ako blago ne ugaja in se lahko pošiljatev ne frankirana nazaj pošlje. Čez 1000 prizv. 4-nh pisem od 1. l.

40 metrov finega, pobejenega rumburškega platna za najlnejše životino in posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo K 17-90.

Golove, zarobljene rjuhe brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, iz najsojilje tkanine, trpežne kakovosti, zalamčeno platno, kos K 2-40. Najmanjše naročilo 6 kosov. Pošilja po povzetju.

Tkalnica R. Horner, Nachod (Češko).

Pei naročilu 2 zavojev poštine prosto.

Zbirko vseh mojih izdelkov s tovarniškimi cenami priložim vsakemu zavoju za poskušajo zastoj, drugače samo proti pošiljati 60 vin. v znakmah. 2487 20-1

Priložnostni nakup!

Krasna žepna ura z verižico K 3-50.

30.000 komadov

kupljenih, zaraditega pošiljam 1 krasno 35 ur dočo (ne 2 ur) „Gloria“ srebrno anker-rem.uro, švic. kolešje z lepo gravir. oklopijem, s sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali posrebr. verižico namračno dočo

e za K 3-50. Nadalje ponudim čno pravo pozlačeno 36 ur dočo anker-rem. prve vrste švic. uro s pozlač. verižico za 5 K. Triletno pisemno jamstvo za vsako uro. Razpoš. proti povzetju

S. KOHANE, Schweizer-Uhren-Exporthaus.

KRAKOV št. 48. 1-1

2562 Neštevilno priznanj in donaroch. - Za negajajoče denar nazaj

NAJBOLJŠA IN NAJSIGURNEJŠA PRILIKA ZA ŠTEDENJE!

Denarni promet do 31. decembra 1908
čez 72 milijonov kron.

Lastna glavica K 420.537-92

Stanje vlog dne 31. majnika 1909
čez 20 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

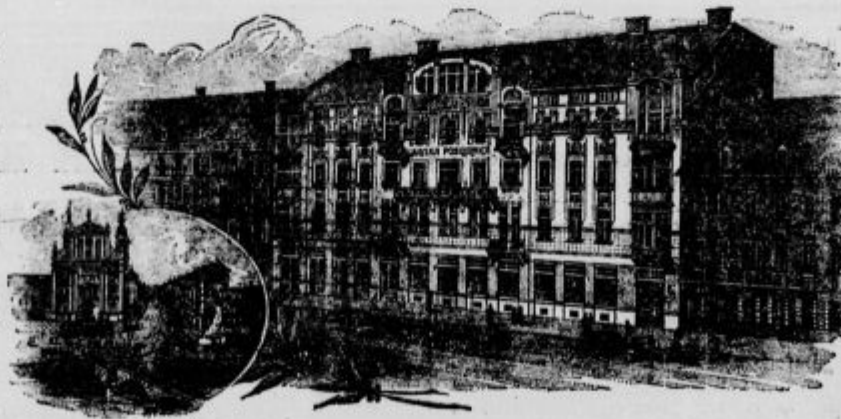
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, prtljiče, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

MARJIN TRG

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hran. položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrušnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poročstvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Dr. Ivan Šušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsed. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, državni in deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbornice in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

2961 — Ustanovljeno 1832. — 52-4

Priznane najboljše oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja, Zaloga slikarskih in pleskar-skih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Najnižje cene pri „Janezu“ na Vodnikovem trgu!

Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

1035 blaga za moške in ženske obleke 38-1

od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut,

nogavic, predpasnikov, najboljše kotenine itd.

NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!

Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah

Ceno češko posteljno perje!

5 kg sveta skubljenega K 9-80, boljše K 12 — belo kot puh mehko skubljeno K 15 — K 24 — snežnobelo kot puh mehko skubljeno K 30 — K 36 —. Pošilja franko po povzetju. Zaveza dovoljena proti nesretni pošiljati Benedikt Sachel, Lobos 159, pri Fizeu, Češko. 2499 8-1

Dva črevljarska pomočnika

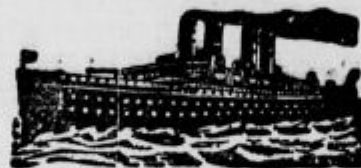
sprejme takoj Josip Golobič, črevljarski mojster, Sv. Križ pri Kostanjevici. — Plača visoka. — 2499 2-1

Proda se pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta št. 20.

Poizvedbe v pisarni dr. Frana Poček, odvetnika v Ljubljani, Stari trg št. 30 1914 (1)

V Ameriko in Kanado

zložna, cena in varna

vožnja s H 2927 **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Carpathia 21. septembra, Ultonia, 12. oktobra, Pannonia 26. oktobra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 18. sept., 16. oktobra, Mauretania 25. septembra, 23. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVOR!

Geneno posteljno perje!

1 kg sivega skubljenega dobrega perja 2 K; 1 kg boljlega K 2-40, boljlega K 2-80, belega 4 K, belega skubljenega K 5-10, 1 kg izredno finega, snežnobeloga, skubljenega K 6-40 in 8 K; 1 kg sivega puha 6 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfinejši prsi puh 12 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franko. 1908 90-1

Dovršene postelje

jako trpežnega, rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-bлага, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 18 K, z izredno finim polpuhom 20 K, z najfinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 3, 3 50 in 4. — Za neprim. denar nazaj Zamenjava dopustna. P'o povz. od 12 K višje franko.

S. BENISCH v Dešenici št. 71, Čehy.

Ceniki zastoj in franko.

Naročajte „Domoljuba“!

Stiskalnice za vino in sadje

z dvojnimi pritiskom „Herkules“ za ročni obrat hidravlične stiskalnice

1447 za visok pritisk in velika dela. 9-1 sadni mlini, grozdni mlini, stroji za odtrgavanje, kompl. naprave za pripravo mošta, stalne in premične, sušilnice za sadje in sočivje, stroji za lupljenje in rezanje sadja, avtomat. pat. brizgalnice „Syphonia“ za vrtove, drevsnice, hmeljarne, za prenašanje in vožnjo. — Weinbergove jekl. pluge in vse poljedelske stroje izdeluje in dobavlja pod jamstvom v najnovejši sestavi tovarna strojev

PH. MAYFARTH & Co.

Dunaj II/1 Taborstrasse št. 71.

Obširni ceniki zastoj in franko. Zastopniki se iščejo.

Ali ste že videli našo „Družinsko pratiko“?

LYRA KOLES

Priznane najboljše izdelke. Nedosežena v kakovosti in opremljenosti. Odlikovani z zlato kolajno. 3 letno jamstvo. gl. kataloga.

Kolesarske in športne potrebine, ure, orožja, muzikalije, šivalni stroji, jeklene, nagnjene in luk-susne reči.

Najboljša tvarina, lepo delo, tek lahek so znaki Lyra koles. Dobite iste carine prosto od avstrijske podružnice. Najnižje cene! Zastopniki se iščejo!

C. kr. poštar M. Junger v St. Pölten: Vaš izdelek v obče dopada. Čuditi se moramo res, da zamore tovarna spravili na svetovni trg tako solidno izdelano, vsem zahtevam nove dobe usrežajoče, lahko tekoče kolo po tako nizki ceni.

LYRA-FAHRRAD-WERKE, Prenzlan Postfach 679

Zahtevajte moj cenik brezplačno.